

Jósa Iván - Károlyfalvi József
(szerk.)

A Honvéd Hagyományőrző Egyesület Kecskeméten

**Kecskemét
2014**

TARTALOM

- 1. Bevezetés /dr. Jósá Iván/**
- 2. A Bács-Kiskun megyei, Kecskemét Területi Szervezet működése /dr. Jósá Iván/**
- 3. A múlt idézése: visszaemlékezések, életutak**
  - v. Balla János**
  - v. Hegedűs Ferenc**
  - v. Szeverényi István**
  - v. dr. Kováts Andor**
  - v. Simon Balázs**
  - v. dr. Bibó Zoltán**
- 4. Emlékmozaikok a Magyar Királyi Honvédségről**
- 5. Tudományos alkotómunka a HOHE keretében**
- 6. Zárszó**
- 7. Képek jegyzéke**

Bevezetés

Kecskemét 1368-ban, egy Nagy Lajos király által kiadott oklevélben történt első említése óta jelentős szerepet töltött be a magyar történelemben.

A Hunyadi- majd Jagelló-kori mezőváros-oppidum a Duna-Tisza köze talán legjelentősebb központja volt.

Az 1541 utáni időszakban, mint szultáni tulajdonú khász-birtok, jelentős kedvezményekkel rendelkezett, azonban a visszaszerző háborúk végén a katonai mozgások és hadműveletek jelentős megterhelést jelentettek számára.

Bár a város nagy lelkesedéssel áll II. Rákóczi Ferenc zászlai alá, az 1703-11 közötti évek számos nehézséget hoztak a városnak. Innen indult 1705 őszén Bottyán János generális a Dunántúl felszabadítására. A város számára jelentős adók jelentettek növekvő terheket, 1707-ben a rácok betörése okozott súlyos tragédiát, pusztítást.

1711 után bár békés évtizedek köszöntöttek a városra, Kecskemét és környéke nagyszámú katonát küldött a Habsburg-birodalom hadseregébe.

A kecskeméti katonák ott voltak a Habsburg-birodalom Poroszország, a Törökország, a Francia Köztársaság majd a Francia Császárság elleni háborúban.

1848-ban Kecskemét népe a magyar március vonzásában először Szenttamáshoz küldött nemzetőröket, majd Kossuth Lajos gyújtó szavára Pákozdroz. A szabadságharc további időszakában számos kecskeméti tiszt és honvéd szolgált a haza szabadságát.

Kecskemét és vidéke katonái résztvevők voltak az önkényuralmi rendszer hadseregének különféle háborúiban.

Az 1867 után az Osztrák-Magyar Monarchia közös hadserege és az újjászületett magyar hadügy tekintetében is jelentős szerepet töltött be Kecskemét. Az 1878-as boszniai háborút követően ide helyezték a 38. közös Mollináry ezredet, mely története összenőtt a várossal, hiszen a város és környéke hadkötelesei ezen ezred kötelékében indultak az I. világháború frontjaira, és szereztek dicsőséget a városnak. Itt állomásozott vagy itt volt a kiegészítési terület a 7. Vilmos huszárezred és a 29. népfelkelő ezred számára is. E katonai egységek számára épültek Lestár Péter és Kada Elek polgármestersége időszakában a város nagy kaszárnyái.

Az 1918-19-es forradalmak, majd az ellenforradalom kezdetén erőszakos eseményekre, konfliktusokra került sor Kecskeméten.

Kecskeméti katonák és szabadcsapatok harcosai közül telhetően küzdöttek az ország fel-
darabolása ellen. Ott voltak Balassagyarmat 1919 januári megvédésében, majd 1921 őszén Sopron és a Várvidék megtartásáért vívott harcokban.

A Horthy-korszakban a városban állomásozott a 7. Zrínyi Miklós gyalogezred, a 13. hadosztály tüzérezrede.

A Zrínyi Miklós gyalogezred és a kecskeméti tisztek és honvédek részesei voltak az 1938-41 közötti területi revízióknak, majd a Keleti front, a Don-kanyar harcainak, majd az 1944-45 folyamán hazánk területén vívott küzdelmeknek is.

Magyarország, így Kecskemét is 1945, majd 1948 után egy tőlünk lényegében teljesen idegen hatalmi és politikai szféra része lett.

A városban ettől függetlenül jelentős katonai alakulatok, szervezetek működtek tovább az 1950-es évektől. Természetesen e szervek működésére a korábbiaktól teljesen eltérő politikai, ideológiai, kulturális szempontok nyomták rá bélyegüket az 1990-es rendszerváltásig.

Csak az 1956-os forradalom és szabadságharc pár napja jelentett visszatérést a magyar nemzeti értékekhez. Szinte négy évtized telt el a hivatalos internacionalista szemlélet befolyása alatt.

Még 1989-ben is párttitkári ellenállást váltott ki egy kitűnő, magas rangú hajózó tiszt kísérlete a Puma-század név felvételére, és a II. világháborús és az akkori hajózók találkozója megszervezésére.

Mindettől függetlenül a város köztudatában tovább éltek az 1944 előtti nemzeti és katonai hagyományok. Számos értelmiség, hivatásos katona, elkötelezett militária-gyűjtő ettől függetlenül kutatta, ápolta a magyar múltat.

Szerencsésebb történelmi helyzetű, sorsú országokban akár a közelmúlt történései, hadtörténete is tárgyilagos módon feltárhatóak, közölhetőek voltak. Sajnos hazánkban ez az említett periódusban nem érvényesülhetett.

A múlt újragondolására, a régi értékek felelevenítésére csak 1990 után kerülhetett sor.

A legfontosabb szempont, feladat a Magyar Királyi Honvédség szerepének helyretétele, reális értékelése volt, ugyanis az 1948 és 1989 közötti időszakban a Magyar Királyi Honvédség a politikában, az oktatásban, a sajtóban és publicisztikában lényegében csak negatív előjellel kaphatott említést.

Mikor az 1990-es évtized kezdetén megszerveződött Kecskeméten a Honvéd Hagyományőrző Egyesület, számos volt II. világháborús katona mellett elkötelezett szimpatizánsok is a soraiba léptek.

A HOHE több mint két évtizedes tevékenysége során a hazafias nemzeti értékrend alapján nem kizárólag a II. világháborús, de nemzeti hadtörténetünk, a város és a megye e vonatkozású összes hagyománya ápolására vállalkozott.

A következő oldalakon ismertetjük tevékenységünk területeit, néhány visszaemlékezést is közléseink.

Munkánkat mindenféle anyagi érdekeltség nélkül, a saját anyagi forrásainkból, kizárólag elkötelezettségből végezzük.

Úgy érezzük, hagyományaink, a múlt erre köteleznek minket.

A Bács-Kiskun megyei, Kecskeméti Területi Szervezet működése

I. A szervezet megalakulása, program, vezetőség, tagság

A HOHE Bács-Kiskun megyei, Kecskeméti Területi Szervezete 1991. november 6-án alakult meg Kecskeméten a Katona József tér 8. szám alatt, a volt BKM Tanács (eredetileg pénzügyigazgatóság) épületének emeleti tanácstermében, főként a volt M. Kir. Honvédség és a volt M. Kir. Csendőrség tagjaiból. Ezen az alakuló gyűlésen szó esett az eddigi tevékenységről, a készülő Alapszabály-tervezetről, az 1990. december 12-i Országos HOHE közgyűlésről, a 18-55 év közötti polgári személyek (nők-férfiak) bevonásáról, az erkölcsi rehabilitációról, az elvett rendfokozatok visszaadásáról és egyebekről.

A bajtársi összejövetelen megválasztották a vezetőséget. Megyei titkár: Bártfai Szabó László. Titkárhelyettes: Dorogi Károly, küldöttek: dr. Szabó Dénes, Sántha Tibor, dr. Takaró Zoltán, Buzsik Pál, Fehér Mihály.

A 15 év során a vezetőség a következőkben alakult: Területi (megyei) vezető: Bártfai Szabó László: 1991 11. 06.-1993 03. 12. területi vezető helyettes: dr. Szabó Dénes. Kátai László területi vezető: 1993 03. 12.-1995 07. 07. vezető helyettes: dr. Kováts Andor. V. Major György, 1995 07.07.-1996 03. 21. vezető, helyettes Jankahidy Ottó.

Területi vezető: dr. Jósa Iván 1996 03. 21-től. Vezető helyettes és pénztáros 2006 01 01-ig dr. Bibó Zoltán, jelenleg Árva Tóth László. Sajtótudósító: Kenyeres Dénes.

Bajtársi összejöveteleket minden hónap harmadik csütörtök 16-18 óra között tartunk. Az összejövetelek helye: Kecskemét, Lechner Ödön u. 3., a HM Honvéd Kulturális Szolgáltató Kht. Kecskeméti Klub (volt Tiszti Klub).

A szervezet irodája: Kecskemét Batthyány u. 22.

II. Rendszeres, folyamatos tevékenység

A rendszeresen megtartott összejövetelekre külön értesítést kapnak a bajtársak a napirendi pontok feltüntetésével, de többnyire a megyei Petőfi Népe napilap is közzéteszi az értesítést. Általában 25-30 fő van jelen a gyűléseken. Az utóbbi időben sok bajtárs lépett a „Hadak útjára”, akiktől a temetéskor gyászbeszéddel és a végső takarodó elfűvésével veszünk kegyeletet búcsút a ravatalra helyezett koszorúzás közben.

Minden év januárjában kegyelettel emlékezünk a doni csatákról. Külön kiemeltnek tekinthető 1998-ban, a doni harcok 55. évfordulója alkalmából tartott megemlékezés, a Római Katolikus Nagytemplomban tartott ünnepi mise után a Tiszti Klubban. A 80 fős hallgatóság mellett jelen voltak és az emlékülés színvonalát emelték az előadók: v. Czeczidlovsky Béla nyá. őrnagy, Fodor Pál nyá. alezredes, Dorogi Károly nyá. százados, Radenkovich György nyá. alezredes, dr. Bibó Zoltán nyá. százados. Az emlékülésen jelen volt Micskey Miklós a HOHE elnöke is. A jelenlévők megrázó előadásokat hallhattak a doni harcok egykori résztvevőitől.

Évente 3-4 közép-, illetve általános iskolában rendhagyó történelemórát tartanak a tagok. Általában két, 45 perces tanóra összevonásával és a történelem szakos tanárok bevonásával. Eddig minden kecskeméti középiskolában és szinte valamennyi általános iskolában tartottunk rendhagyó történelemórát, de néhány esetben más, környező település iskoláiban is (Laki-

telek, Kerekegyháza, Katonatelep, Apostag, Ágasegyháza, Izsák). Külön említést érdemel a kecskeméti Ward Mária Angolkisasszonyok Gimnázium, és Pedagógiai Szakközépiskola foglalkozása, ahová még délutánra is meghívták az előadókat (leánygimnázium!), olyan nagy volt az érdeklődés. A Katona József Gimnázium és Számítástechnikai Szakközépiskola díszterme is zsúfolásig megtelt immár többször a tanárokkal és a tanulókkal az un. Katonás-napok keretében tartott rendhagyó történelemórán. Egy-egy ilyen órán lehetőséget biztosítottunk a Hadkiegészítő Parancsnokság toborzótisztjének is a mai Magyar Honvédség iránti érdeklődés felkeltésére. A tagságunk rendszeresen részt vesz a hagyományos városi ünnepek megrendezésében, koszorúzásain is.

1999-ben külön eseményszámba ment az 1848-49-es magyar forradalom és szabadságharcra történő megemlékezésünk. Ugyanis a Kossuth-szobor megkoszorúzása mellett területi szervezetünk Kecskemét önkormányzatával közösen emléktáblát avatott a volt katonai lovarda falán (Czollner-tér) az 1848-49-es kecskeméti lovas nemzetőrök tiszteletére, akiket itt képeztek ki. Az épületet egyébként a Lotharingiai-vértesezred létrejötte 200. évfordulójára építette a város. 1818. október 26-án személyesen Ferdinánd főherceg adta át. Ma az épület a Ward Mária Gimnázium tornacsarnoka.

Május utolsó vasárnapja a Hősök Napja. 1996-tól hagyomány lett, hogy a Hősök-napját a város középiskolás fiataljai bevonásával és a Városi Önkormányzattal együtt közösen szervezzük. Ilyenképpen a Református temetőben, a Szentháromság-temetőben, a Köztemetőben a környékbeli iskolák diákságának aktív részvételével, színvonalas ünnepi műsor keretében a felkért HOHE-tag ünnepélyes beszédet mond. E temetői ünnepség általában május utolsó vasárnapját megelőző csütörtökön, 13 órakor veszi kezdetét. Hősök napján a kecskeméti Mollinár bakák I. világháborús emlékművénél - az Önkormányzattal közösen szervezett - városi ünnepségre kerül sor színművészek, dalárda és zenekar, tárogató- vagy kürtszó szerepeltetésével. A volt M. Kir. Honvédség eredeti öltözetében - Szőke László bajtársunk vezényletével - és az 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis katonáinak mai katonai ruházatában fegyveres díszőrség van jelen. Ünnepi beszédet minden évben a HOHE tagja tartja. Az utóbbiakban Dorogi Károly nyá. százados bajtársunk mindig szuggesztív hatású ünnepi beszédet tartott. A különböző pártok és társadalmi szervezetek ekkor koszorúzással róják le tiszteletüket a hősök előtt.

Augusztus 20-án tagságunk Szent István szobránál részt vesz az Államalapítás és az Új kenyér ünnepén.

Szeptember első hetében Kenderesen v. nagybányai Horthy Miklós sírkápolnájánál rendezett rendszeres kegyeleti ünnepségen veszünk részt, amit a Római Katolikus templomban gyászmise, a Református Templomban gyász-istentisztelet előz meg. Utána pedig a Horthy-kastély megtekintése következik. Kecskeméti könyvbemutatója alkalmából tett látogatásakor a HOHE Területi Szervezet tagjai virágcsokorral köszöntötték Horthy Istvánné, Ilona asszonyt.

Október 6-án, az Aradi Vértanúk, a mártírhálált halt 1848-49-es magyar tábornokok illetve főtisztek kivégzésének évfordulóján az ünnepség az Aradi Vértanúk terén, a HOHE Területi Szervezet kezdeményezésére és a már hagyományossá vált Kegyeleti Emlékfutással kezdődik, A HOHE koszorú-szalagjával az emlékműhez befutó csapatot (15 fő) a HOHE Területi Szervezet vezetői fogadják, s miután azok rákötik a szalagot a HOHE koszorújára, a csapat tagjai és a csapatot kiállító iskola emléklapot kap, néhány elismerő szó kíséretében. Ezt követi az emlékműsor, majd a koszorúzás.

Október 23. Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc évfordulója. A Városi Önkormányzat által szervezett ünnepségen minden évben részt vesz a koszorúzáson területi szervezetünk. Néhány nappal előtte a szabadságharc leverése után kivégzett dr. Szobonya

Zoltán mártír ügyvéd emléktáblájának koszorúzásán veszünk részt, mely emléktábla a megyei BV Intézet falán van.

Évente kétszer - júniusban illetve decemberben - gyűlésünket az időközi névnaposok köszöntésével zárjuk. A jó hangulat fokozását Szűcs Sándor szintetizátorgitáros, valamint Fejős Jenő magyarnóta-énekes bajtársaink fellépése is segíti.

Tagjaink - a szervezetünk segítségével illetve közreműködésével - képes levelezőlap, katonai modell, katonai témájú relikviák, karikatúrák, egyenruhák felhasználásával kiállításokat szerveznek. Itt kell kiemelnünk Sebestyén Imre, v. I. Gyenes Sándor és Szőke László bajtársaink e területen végzett kiemelkedő munkásságát.

Csupán néhányat említünk: Hadtörténeti grafikai kiállítás (Szentendre, Csenger, Szentkirály, Kiskőrös). Képes levelezőlap kiállítás (Hetényegyháza, Kecel, Kecskemét, Kerekegyháza, Tiszakécske). Katonai modell-kiállítás (Kecskemét, Szentkirály, Csenger, Kiskőrös). A kiskőrösi kiállításon részt vett Kositzky Attila nyá. altábornagy is. Katonai relikviák kiállítása (Kecel, Kecskemét, Lakitelek, Kiskunfélegyháza, Jakabszállás). Az iskolákban rendezett kiállításokon szerzett ismereteket a szaktanárok és a diákok hasznosan kamatoztatják.

III. Alkalmi rendezvényeink időrendben

1995 őszére a Béke téri, a Vörösmarty és a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola diákjainak bevonásával rendbe lettek téve Kecskemét temetőiben a honvéd, illetőleg hősi sírok. Erről videó felvétel is készült, melynek 1-1 példányát az iskolák is megkapták díjmentesen a szervezetünktől. Mindehhez az Önkormányzat is hathatós segítséget nyújtott.

1998. november 16-án könyvbemutató volt Kiskunfélegyházán. A Simon Sándor és Szabó Péter által írt Kiskunok a Don-kanyarban című hadtörténet munka azokról, főként a 7./III. zászlóalj katonáitól szól, akik 1942-43-ban megjárták a Don-kanyar csatáit. A bemutatón részt vett T. Nagy Antal nyá. százados, aki egykor e zászlóaljban századparancsnok volt, v. dr. Kovács Andor nyá. ezredes és Pásztor Ferenc nyá. őrmester, mindketten doni-katonák, valamint dr. Jónás Iván területi vezető.

1999-ben a volt Ferenc József Laktanya (ma Kodály Zoltán Ének-zenei Gimnázium) falán emléktábla került elhelyezésre területi szervezetünk kezdeményezésére. A laktanya 1891-92-ben épült Lechner Ödön és Pártos Gyula tervei alapján. 1918 októberéig a 38. Gyalogezred (Mollinári), 1929-ig a szegedi 9. Honvéd Gyalogezred, 1929 és 1944 között pedig a 7. Zrínyi Miklós Honvéd Gyalogezred (Kecskemét) állomásozott benne. Ez utóbbi 1942-43-ban részt vett a Don-kanyar csatáiban, ahol súlyos veszteségeket szenvedett.

Az avatóbeszédet dr. Szakács Lajos ezredes, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem docense tartotta. Az emléktáblát a leleplezés után v. Magassy Sándor őrnagy, evangélikus táborigazgató szentelte fel.

2000. április 17-én Lajosmizsén a Művelődési Házban a Koszta József Szépművészeti Szabadiskola, a Rózsa Sándor Citera zenekar és a HOHE Területi Szervezet közreműködésével Magyar katonadalok képből és muzsikából címmel közös rendezvényre került sor. A Citera-zenekar előadásában 1848-as katonadalok, katonasíratók szerepeltek a dr. Jónás Iván szerkesztette Magyar katonadalok c. kötetből. Az Isten hozta c. művet Bessenyei Ferenc Kossuth díjas, Erdemes művész mondta el, a Szabadiskola növendékei pedig a könyvben található egyes katonadalokhoz készített illusztrációikat mutatták be. Hasonló rendezvény volt Baján és Kecskeméten is.

2000. május 28-án emléktábla avatásra került sor a volt Rudolf-laktanya falán. Az 1886-87-ben épült lovassági laktanya Hauszmann Alajos tervei alapján készült el. 1918 őszéig a Cs. és Kir. 7. Vilmos huszárezred, 1920-tól a II. világháború végéig a M. Kir. 13. Tábori (fogatolt) Tüzérezred laktanyája volt. A HOHE Területi Szervezet kezdeményezésére elhelyezett emléktábla avatóbeszédét dr. Szakács Lajos alezredes tartotta, s ezt követően Balázs Gergely piarista paptanár és v. Magassy Sándor evangélikus tábori lelkész szentelte fel. Az avatóünnepség színvonalát Hány Péter trombitaszólója, a Kodály Zeneiskola Kamaraegyüttese, valamint Bényei Györgyi és Kamarás Frigyes jelenléte gazdagították.

2000. augusztus 20-án milleneumi ünnepélyes kopjafa avatás volt Csengődön a Római Katolikus Templom előtt kenyérosztással és zenekísérettel, a HOHE szervezet támogatásával. Az ünnepi előadók hintókon érkeztek a helyszínre. Az ezeréves keresztény magyarságról dr. Jóna Iván a HOHE alelnöke, a Független Kisgazdapárt történetéről Balogh József országgyűlési képviselő, az 1956-os eseményekről v. Rabkóvács Tibor költő, a község első bírájáról pedig Szakáll Sándor a BKM Közgyűlés alelnöke beszélt. Az egész napos ünnepség utcabállal fejeződött be.

A Milleneumi Év keretében, 2001. augusztus 3-4-én került sor az 1. Országos HOHE Találkozóra, amelynek fővédnöke dr. Farkas Tivadar nyá. vezérőrnagy, HM helyettes államtitkár volt. Kecskemét MJV díszzászlót adományozott a HOHE-nek, zászlószentelés és katonai tiszteletadás mellett. A városházi polgármesteri fogadás után a Nyíri-erdésházánál késő estig tartott a zenés szórakozás. Augusztus 4-én Kecelre, a Haditechnikai Parkba és Múzeumba látogattak a résztvevők, majd lovasbemutatón vettek részt Bugacon. A találkozó sikeres megszervezéséért a HOHE elnöksége emléklakettet adományozott az alábbi személyeknek: dr. Szécsi Gábor polgármester, dr. Szécsi Gáborné zászlóanya, Pintér Sándor repülő ezredes, Sulyovszky Lászlóné emlékpark vezető, Endre Sándor megyei közgyűlési elnök, Nitschmann Helmutné a Széchenyi István Szakközépiskola igazgatója, Pintér József emlékpark alapító.

A HOHE Területi Szervezet számos szimpóziumot, tudományos konferenciát rendezett, szervezett. Az első alkalom az 1848-49-es szabadságharc évfordulójához kötődött. A konferenciára 1998. október 1-én került sor a Honvéd Helyőrségi Klubban, 1848-49-es Honvédség és hagyományai címmel.

A reggel 9 órakor kezdődő konferenciát dr. Jóna Iván területi vezető nyitotta meg. A Kodály Iskola diákja, Sztojanovics Krisztinn trombitaszólóját /Most szép lenni katonának/ követően v. Magassy Sándor őrnagy, evangélikus tábori lelkész igei bevezetése hangzott el Isten áldd meg a magyart! címmel, majd Vitéz László, a Katona József Színház művésze Petőfi Sándor Élni vagy halni! című költeményét szavalta el.

A megnyitót előadások követték: Kozicz János tanár-történész, a Piarista Általános Iskola igazgatója 1848-49 jelképeiről, dr. Szakács Gábor alezredes a ZMNE docense 1848-49 honvédségéről beszélt.

A szünetet követően dr. Ujlaky István tanár-történész /Bányai Júlia Gimnázium/ előadása hangzott el a nemzet 1848-49-es fogalmáról, Péterné Fehér Mária, a BKM Levéltár fő-levéltárosáé pedig az 1848-49-es kecskeméti honvédekről.

Az elhangzott gondolatok rendezésére egy zenei betét adott lehetőséget, a Helyőrségi Klub Arany Paroli Citera-együttese 1848-49-es katonadalokat adott elő.

Ezt követően még két előadás hangzott el: Kenyeres Dénes nyá. alezredes, helytörténeti kutató a szenttamási ütközetről, dr. Károlyfalvi József tanár-történész /Kada Elek Közgazdasági Szakközépiskola/ pedig az 1848-49-es honvéd hagyományok ápolásáról beszélt a Horthy-korszakban.

A hozzászólások és a zárszó után az 1848-49-es emléktábla koszorúzására került sor ismételten trombitaszó kíséretében.

1848-49 emlékéhez kapcsolódott tematikailag a 2002. szeptember 13-án megtartott Kossuth-konferencia a Tiszti Klubban. A konferenciát dr. Sárközy István alpolgármester nyitotta meg. Még szeptember 10-én kiállítás nyílt Kenyeres Dénes és Sebestyén Imre bajtársak anyagiból.

A konferencia előadói voltak: Kossuth Lajos nyá. százados, dr. Hermann Róbert a HM HIM igazgatója, dr. Jósa Iván helytörténész, HOHE területi vezető, Péterné Fehér Mária városi fő-levéltáros, Kenyeres Dénes nyá. alezredes. 14.00 órakor a Kossuth-szobrot koszorúztuk meg, majd 14.30-kor a Cifrapalotában kiállítás nyílt dr. Hermann Róbert és Dobák Géza gyűjteményéből. Köszöntőt Endre Sándor a BKM Közgyűlés elnöke mondott, majd a kiállítást megnyitotta dr. Kedves Gyula a HM HIM igazgatóhelyettese.

Simonyi József huszár őbester tiszteletére 2003. 08. 23-án, halálának 171. évfordulóján emléktáblát avattunk Kecskeméten a Hornyik János körút 4. szám alatt, a Kecskemét és Vidéke Ipartestület bejáratánál.

Az 1771. március 18-án Nagykállóban született borbácsi és vitézvári báró Simonyi József - édesapja akarata - Kecskeméten mészároslegény volt 1786-7-ben. Hazafelé utaztával állott be a Wurmser huszárokhoz.

A Habsburg-birodalom a Francia Köztársaság, majd a Francia Császárság ellen vívott háborúiban 1789-től számtalan hősi cselekedetével kiérdemelte a legmagasabb katonai kitüntetést is, a Mária Terézia Rendet. 1828-ban - még ma sem tisztázódott okok miatt - perbe fogták és 1832-ben halt meg Aradon a várbörtönben.

Az avatóbeszédet Szekeres József nyá. honvéd őrnagy tartotta, s az emléktábla kecskeméti jelentőségét dr. Jósa Iván területi vezető emelte ki. Ökumenikus áldás után lovas bandérium tisztelgett a legvitézebb huszár emléktáblája avatásán.

2003. szeptember 19-én a HM Honvéd Kulturális Szolgáltató Kht. Kecskeméti Klubja, a HTBK Kecskeméti Szervezete és a HOHE Területi Szervezete rendezésében II. Rákóczi Ferenc és a szabadságharc kora címen nyíló kamara kiállítással egy időben került megrendezésre a Rákóczi-konferencia a Tiszti Klub emeleti halljában.

A konferenciát dr. Sárközy István alpolgármester nyitotta meg. A konferencián a következő előadások hangzottak el: Mészáros Kálmán HM HIM munkatárs: a II. Rákóczi Ferenc hadseregének tisztikara, dr. Jósa Iván helytörténész: Bottyán János vezénylő tábornok és Kecskemét, Péterné Fehér Mária városi fő-levéltáros: A Rákóczi szabadságharc dokumentumai a Kecskeméti Levéltárban, Székelyné Körösi Ilona főmuzeológus: A Rákóczi kultusz Kecskeméten, Kenyeres Dénes nyá. alezredes: Rákóczi Aranygyapjas Rendjének históriája.

Délután szervezetünk tagjai részt vettek a Rákóczi szabadságharc 300. évfordulója tiszteletére tartott Rákóczi szobor-koszorúzáson, bélyegkiállításon és a Rákóczi-kori dokumentumok Dobák Géza magán-gyűjteményéből rendezett kiállításán.

2004. október 29-én Tiszaújlakon újabb emléktábla avatására került sor a város XX. századi hőseinek tiszteletére. Az emléktábla elhelyezésében közreműködtek Zverkán Ferenc t. őrnagy, a Hősi Emlékpark alapítója, dr. Holló József Ferenc altábornagy a HM HIM főigazgatója, Kenyeres Dénes nyá. alezredes a területi szervezetünk képviselője. Kecelen a Városi Könyvtár és Művelődési Házban Kenyeres Dénes tagunk relikviáiból és Sebestyén Imre tagunk képes levelezőlapjaiból Kossuth és kora címmel kiállítás nyílt.

Kecskeméten a HM Tiszti Klub és a HOHE Területi Szervezete és a HTBK Kecskeméti Szervezete szervezésében megrendezésre került a II. Híros Militáris Találkozó. A találkozó évenkénti megrendezését tagszervezetünk már 3 évvel korábban javasolta.

Balassi konferencia volt 2004. november 26-án a HM Honvéd Kulturális Szolgáltató Kht. Kecskeméti Klubjában, a konferenciát Szeberényi Gyula Tamás Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Kulturális Bizottság elnöke nyitotta meg. Dulity Tibor festményének átadása és felavatása után előadások következtek.

Kenyers Dénes nyá. alezredes: Balassi a végvári vitéz, Bajtai Mária középiskolai tanárnő: Balassi személyisége az újabb irodalomtörténeti kutatások tükrében, dr. Jósa Iván nyá. középiskolai tanár: Balassi és a Coelia versek, Németh Sándor előadóművész: Balassi Bálint élete és költészete. A konferencián közreműködött a HM Honvéd Együttes, MS Duó, Domokos László és Bor László színművészek.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata, a HOHE kezdeményezésére kopjafa felállítással emlékezett meg 2005. október 21-én a Lestár Péter Szakközépiskola parkjában Bottyán János generálisról, II. Rákóczi Ferenc vezénylő-tábornokáról, aki 1705 nyarán Kecskeméten készítette fel csapatait a Dunántúl felszabadítására. A kopjafát azon a területen állítottuk fel, ahol a felkészülés történt. Az ünnepélyes avatáson részt vettek a HOHE, a Vitézi Rend tagjai, az 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis katonái. Avatóbeszédet mondott dr. Jósa Iván, méltatva a rajongásig szeretett és tisztelt Bottyán János emlékét. Az avatáson közreműködött Szabó Sándor tárogatóművész, és a Bács-Kiskun Dalárda, kuruc-kori katonanóták előadásával. Az ökumenikus egyházi áldást Óvári Frigyes, a Lestár Péter Szakközépiskola igazgatójának ünnepi beszéde követte.

2006. szeptember 17-én - sok évi vajúdas után - felavattuk a kecskeméti II. világháborús Hősi Emlékművet, a szervezetünk által kezdeményezett Hősök Emlékére Hagyományörző Közhasnú Alapítvány irányításával. Az emlékművet Bíró László neves szobrászművész alkotta süttői mészkőből. A kecskemétiiek által már nagyon várt eseményen a fővédnök, dr. Holló József Ferenc nyá. altábornagy, a HM HIM főigazgatója tartotta az avató beszédet. Az emlékművet megszentelték a történelmi egyházak képviselő ökumenikus szertartás keretében: Varga László református lelkész, Farkas László római katolikus plébános, és Kis János evangélikus lelkész. Ünnepi beszédet dr. Szécsi Gábor polgármester mondott. Az emlékművet örökbe fogadták: a Katona József Gimnázium és Számítástechnikai Szakközépiskola tantestülete és diákjai, valamint a Híros Kertészek egyesülete. Az avatási műsorban közreműködtek: Buda Ferenc Kossuth-díjas költő, az Univer Táncos Péter Citera- és Népdalkör, a Kodály Zoltán Ének-Zenei Gimnázium Clarus fiúkórusa Hainfart Márta vezényletével és Sirkó László rendező színművész.

A HOHE szervezetünk - egy-egy fontosabb történelmi esemény megemlékezésekor - konferenciák szervezésével is nyomatékot ad a megemlékezésnek. E tevékenységünk folyamatos, aktuális évfordulókhoz kötődik, mint az említett Doni-konferencia.

IV. Kapcsolat és együttműködés

Létrejöttétől kezdve a HOHE Bács-Kiskun megyei, Kecskeméti Területi Szervezete szoros együttműködést épített ki mind az önkormányzati, mind pedig a hasonló céllal működő civil szervezetekkel és a médiával. Főlöskégesnek tartjuk mindegyik alkalmat felsorolni, de feltétlenül meg kell említenünk azokat az intézményeket és szervezeteket, melyek szervezetünk célkitűzéseinek megvalósítását támogatták és ma is elősegítik.

Honvédségi szervezetek: 59. Szentgyörgyi Dezső repülőbázis, Bács-Kiskun Megyei Hadkiegészítő Parancsnokság, Kiskunhalai Határőr Igazgatóság, HL HIM, ZMNE, Tiszthelyettes-képző Főiskola (Szentendre).

A Honvédséghez kötődő civil szervezetek: HM Honvéd Kulturális Szolgáltató Kht. Kecskeméti Klub, HONSz Kecskeméti Szervezet, VHBSZ Bács-Kiskun Megyei Szervezet, Történelmi Vitézi Rend Bács-Kiskun Megyei Csoportja, Dél-Alföldi Nemzetőrség BKM Csoport, 56-os Bajtársi és Baráti Szövetség.

HOHE területi szervezetek: Tolna megyei Területi Szervezet, Szekszárd. A velük kiépített kapcsolatról többek között így vélekedik Kovács János területi titkár: „Az együttműködésünk példaértékű kezdeményezés más HOHE szervezetek számára, mert jó szóval, tenni akaró emberekkel nincs lehetetlen, elérhetetlen cél.”

Önkormányzatok: Kecskemét polgármestere köszönőlevélben írja a területi vezetőknek: „Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata nevében megköszönöm a Honvéd Hagyományörző Egyesületnek, az egyesület valamennyi tagjának, a Hősök Napja tiszteletére ünnepségsorozat kezdeményezését, gondozását. Az egyesület érdeme, hogy városunk ebben az esztendőben is méltó módon emlékeztetett hőseire, ezért kérem, köszönetünket tolmácsolja a következő összejövetelükön.” Kecskemét MJV Önkormányzat és a HOHE 4 tagú küldöttsége utazott a Sopron melletti Ágfalvára. Szervezetünket v. Molnár Piroska vezette. A küldöttség felvette a kapcsolatot Wágner Géza polgármesterrel a nyugat-magyarországi harcokban elesett kecskeméti illetőségű Baracsi László hősi halott (1921. 08. 28.) emlékét ápolóan, illetve a két település közötti szorosabb kapcsolat újbóli kiépítése végett.

Egyéb civil szervezetek. A kiépített kapcsolatoknak se szeri, se száma. Íme a legfontosabbak: Kecskeméti Lokálpatrióták Egyesülete, gimnáziumok és szakközépiskolák, általános iskolák, kollégiumok. Folyamatos és jó az együttműködésünk a Szajkiné Bánó Eszter vezette Történelmi Vitézi Rend megyei csoportjával.

Sajnos már lezárultként, történelmi távlatban tekinthetünk a nemzetközi hírű antropológus, dr. Henkey Gyula, dr. Szabó Dénes, dr. Takaró Zoltán, Nagy Elemér, dr. Kovács Lóránt, dr. Frigyesy Ferenc, valamint Gergely Ernő őstörténeti kutató vezette MVSZ, illetőleg a Tóth László Társaság szervezetekkel történő, a 90-es és a 2000-es években még rendkívül tartalmasan működő együttműködésre. (Rendszeres előadások, konferenciák.)

Külföldi kapcsolatok: Még 1993-ba kiépült egy baráti kapcsolat a németországi Rüsselsheim várossal és Neuburg am der Donau város vezetésével. E településeken több kecskeméti tartózkodott az 1944-45-ös években. A Hadak Útján Bajtársi Híradó (Canada-Toronto) folyamatosan beszámolókat közöl szervezeti megmozdulásainkról. A beszámoló cikkeket Kenyeres Dénes sajtótudósítónk írja. A kiadvánnyal kapcsolatos jó együttműködésért Kenyeres Dénes bajtársunk és dr. Jósza Iván területi vezető Emléklapot és Jelvénypajzsot kapott elismerésként az MHBK (a kiadvány megjelentetője) kiadójától, Simonyi Lászlótól.

Egyházi kapcsolat: A történelmi egyházakkal igen jó, mint előző ismertetéseimből is kitűnik.

Média kapcsolatok: A Petőfi Népe (Bács-Kiskun megyei lap) rendszeresen közli gyűléseink időpontját. A Kecskeméti Lapok néha hosszabb cikkeket is tartalmaz egyesületünk életéből. A Kecskeméti Televízió számos alkalommal foglalkozik a HOHE rendezvényeivel.

A Gong Rádió néha-néha jelentkezik híreinkkel. A vidéki lapok a nagyobb helybéli HOHE rendezvényekről számolnak be. A VHBSZ, Antalfy István által szerkesztett lapja színvonalas cikkekkal segíti szervezetünk munkáját.

A jövőben legfontosabb feladatunknak az ifjúság egyre szélesebb körű bekapcsolását tartjuk szükségesnek, különösen az utánpótlás szempontjait figyelembe véve.

A HOHE Kecskeméti területi Szervezete (rövid összegzés 2006-2013)

Az utóbbi bő 6 év folyamán tevékenységünk a szokott mederben haladt. A 2006-os év abból a szempontból is jelentős volt, hogy szervezetünk részese volt Kecskemét és a megye többi települése megemlékezésein az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulója alkalmából. Ezzel összefüggésben konferenciát rendeztünk Kecskemét 1956 címmel a Tiszti Klubban. Ez alkalomra időzítettük dr. Jóna Iván: Katona voltam Debrecenben 1956-ban című könyve bemutatóját. Már utaltunk a kecskeméti II. világháborús emlékmű felavatására, Kisizsákon pedig Marosi Izidor volt tábori püspök emléktáblájának felszentelésén jelentünk meg.

Látogatást tett nálunk a HOHE Ellenőrző Bizottság, előkészületeket tettünk a II. Országos HOHE Találkozóra.

2007 októberében aktuális évforduló kapcsán tanulmányi versenyt rendeztünk gróf Batthyány Lajos életútjáról.

Zárójelben megjegyzendő, hadtörténeti vetélkedőket már 2001 óta szervezünk a város középiskolásainak. Versenyeinkre rendszeresen szervezték a diákokat dr. Bolgár Jenőné /Lestár Péter SZKI/, Harmath Sándor /Református Gimnázium/, dr. Károlyfalvi József /Kada Elek SZKI/, Komáromi Attila /Szentgyörgyi Albert SZKI/, Vincze Zsigmond /Kocsis Pál SZKI/. A versenyeken a korábbiakban jól szerepelt tanulók már diplomás értelmiségek, vagy fegyveres testületek tagjai.

Aktív résztvevői voltunk a Keceli Hadtörténeti Park kialakítója, Pintér József: Milliárdos, aki sírni is tud című könyve bemutatójának.

2008-9 folyamán a rendszeres és az aktuális események vonatkozásában tovább folytattuk a honvéd hagyománygyűjtő, hagyománymegőrző és a hagyományápoló munkát.

2008-ban került sor Zverkán Ferenc relikviái átadására a Tiszakécskei Városi Könyvtárban. 2008 decemberében került sor a Katona József Megyei Könyvtárban Babucs Zoltán-Maruzs Roland-Szabó Péter: Légy győzelmek tanúja, című, a 7. Zrínyi Miklós gyalogezred történetével foglalkozó műve bemutatására. Az eseményre a volt honvédek, hozzátartozóik, az érdeklődők zsúfolásig megtöltötték a könyvtár földszinti termét, az ünnepélyességet a Katona József Gimnázium színjátszó diákjai, az Ének-zenei Gimnázium kórusa, a HOHE díszalakulata emelték.

Szintén 2008 végén került sor Kenyeres Dénes: Életem és katonai pályám című önéletrajzi jellegű könyve bemutatására.

Rendszeres résztvevői voltunk a március 15-i, a Hősök Napi, az augusztus 20-i, az október 6-i, és az október 23-i megemlékezéseknek, koszorúzásoknak. 2009. október 6-án jelen voltunk gróf Batthyány Lajos miniszterelnök szobra felavatásán.

Programjaink folyamatosan gazdagodnak: bajtársaink: dr. Bibó Zoltán és v. l. Gyenes Sándor rendhagyó történelemórákat tartottak, rész vettünk a HOHE küldöttgyűlésén, a KELE rendezvényein. Sikari Kovács Béla építészmérnök, KELE vezető számos városépítészeti előadást tartott szervezetünkben. Látogatást tettünk az 59. Szentgyörgyi Dezső repülőbázison, és a szekszárdi testvérszervezetnél.

Minden év decemberében és júniusában köszöntjük az aktuális névnaposokat.

Kezdeményeztük a volt Horthy Miklós Laktanya emléktáblával történő megjelölését, a városi országzászló állítását v. Faraghó Gábor vezérezredes és fia, v. Faraghó István hadnagy tiszteletére emléktábla elhelyezését a volt közellátási miniszter szülőházán.

Működésük pénzügyi feltételei stabilak: a tagdíjbevételek, adományok mellett 2009-ben a KMJV Önkormányzatától 316000, a HOKOSZ-tól 25000 forint támogatásban részesültünk, kiknek az új pénztárosunk, Sebestyénné vitéz András Etelka szakszerű kimutatásai alapján pontosan, hivatalosan elszámoltunk.

Az utóbbi két évben, vagyis 2011-13 között munkánk a hagyományos mederben folytatódott.

Folyamatosan jelen voltunk a hagyományos megemlékezéseken emlékbeszédekkel, koszorúzással, illetőleg jelenléttel.

2011 első hónapjaiban dr. Bibó Zoltán Harctéri visszaemlékezés címmel tartott előadás-sorozatot.

Szintén 2011 februárjában a Piarista Gimnázium dísztermében városi könyvbemutatót szerveztünk Horthy István utolsó parancsnokáról, Zetényi Csukás Ferencről, a hajdani repülő parancsnok életútjáról megjelent könyv kapcsán.

A bemutatón megjelentek Nagy Attila jelenlegi, Szabó István volt piarista igazgatók, megnyitójukat követően érdekes előadások hangzottak el a Zetényi Csukás család tagjaitól, Pintér István és Kenyeres Dénes hadtörténészekről. A konferenciát Szőke László egyenruha gyűjtemény bemutatója színesítette.

2011. április 21-én jelen voltunk Dobai Pál, kecskeméti születésű nagykőrösi m. kir. főhadnagy kopjafa állításán a Szentháromság-temetőben.

Május 5-én részt vettünk a Országos Küldöttgyűlésén (Antalfy István, dr. Bibó Zoltán, dr. Jósza Iván, Kenyeres Dénes, Sebestyén Imre). Hősök Napján külön a Repülő Hősök Emlékművénél történő megemlékezésen voltunk.

Szeptember 17-én került sor Hetényegyházán a Hősök Emlékmű felavatására Szakonyi János tagunk szervezésében. Dr. Zombor Gábor polgármester köszöntőjét követően Sirkó László színművész szavalata, prof. Dr. Kecskeméthy Klára ezredes asszony (ZMNE) avatóbeszéde hangzott el. Végezetül Szabó Gábor református esperes, Kis János evangélikus lelkész, Szappanos Tibor és dr. Jeney Gábor plébánosok megáldották az emlékművet.

A 2011. november 17-i rendezvényünkön Sikari Kovács Béla építész, a Kecskeméti Lokálpatrióta Egyesület elnöke tartott előadást szervezetünkben városépítészeti kérdésekről.

2012 folyamán a hagyományoknak megfelelően részt vettünk a városi ünnepségeken: Doni áttörés évfordulója, Március 15, Hősök Napja, Augusztus 20, Október 6, Október 23., november 4.

Április 19-én dr. Jójárt György tartott előadást az 1945-ös Ceglédi Hadifogoly Kórház fennmaradt emlékeiről.

Május folyamán rendhagyó történelemórára került sor a Lakitelki Általános Iskolában. Május utolsó napjaiban megtartottuk a Hősök Napja megemlékezéseit. A református temetőben ezúttal az ismert kecskeméti katonai családból származó Zombory István tartott emlékbeszédet.

2012. szeptember 20-án dr. Károlyfalvi József előadásával emlékeztünk meg v. Nagybaconi Nagy Vilmos honvédelmi miniszteri kinevezése 70. évfordulójára. A következő nap a Városi Civil Korzó rendezvényein vettünk részt.

A 2012. december 20-i összejövetelünkön ajándékkal és emléklappal köszöntöttük az 1914-ben, 1917-ben, 1922-ben és 1924-ben született idős tagjainkat. Ugyanekkor tartott előadást dr. Kovács Lóránt: A legnagyobb szovjet-magyar hadifogolytábor 1944-45-ben Magyarországon.

2013 első hónapjaiban a hagyományok szellemében folytattuk munkánkat. Különleges év volt ez abban a tekintetben, hogy a Doni áttörés 70. évfordulójához érkeztünk. A történelmi

egyházak templomaiban megemlékező istentiszteletekre került sor, a Városházán pedig tudományos konferencia zajlott le. Minden eseményen részt vettek a Magyar Királyi Honvédség még közöttünk élő tagjai.

A HOHE vezetése és tagsága figyelme kiterjed az egyetemes hadtörténelem eseményeire, április összejeövetelünkön dr. Rosztóczy Levente tartott előadást az 1904-5-ös orosz-japán háborúról és a korabeli hadihajókról.

Május folyamán a Hősök Napja rendezvényei mellett részt vettünk a HOHE Országos Küldöttgyűlésén a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen. A munkaév júniusban ismét a névnapjukat ünneplők köszöntésével fejeződött be.

A 2013 szeptemberi első összejeövetelünkön dr. Károlyfalvi József részéről előadás, majd beszélgetés hangzott el az olaszországi fordulat 70. évfordulójáról és a magyar-olasz háborús kapcsolatokról. Új eleme programjainknak, hogy összejeöveteleinken idősebb tagjaink közül 1-1 fő hosszabb előadásban vázolja fel életútját.

Szervezetünk súlyát, jelentőségét igazolja, hogy tagjaink, munkatársaink közül sokan szerepelnek a 2013 novemberében megjelent Ki kicsoda Kecskeméten című helyi közéleti életrajzi lexikonban.

2013 decemberében megtartott évzáró rendezvényünkön Boksa Éva tartott előadást a Kárpát-medence háborús emlékhelyeiről, majd köszöntöttük a második félévben névnapjukat ünneplőket.

A HOHE területi Szervezete a továbbiakban is elkötelezetten szándékozik végezni honvéd hagyományaink gyűjtését, ápolását. Tudjuk, hogy a magyar múlt, ezen belül honvéd hagyományaink ápolása jelentős erőt, lelki forrást ad jövőbeli küzdelmeinkhez, a magyar jövő építéséhez. Mindez nem kizárólag erőforrás. Tudomásul kell venni, hogy történelmünk, hagyományaink is erre köteleznek minket.

Dr. Jósa Iván

**A múlt idézése:
visszaemlékezések, életutak**

Vitéz Balla János

Az édesapám részt vett az I. világháború harcaiban, előbb az Ukrajnában lezajlott harcokban, majd Olaszországban az Isonzó mellett. Bátorságával kitűnt, ezért megkapta a bronz- és nagyezüst vitézségi kitüntetések, ennek következtében vitéz Nagybányai Horthy Miklós kormányzó úr 1928-ban vitézzé avatta.

Édesapámnak öt fia született, mivel én voltam a legidősebb, és az első fiú örökölte a vitézi címet, 1938. április 5-én Székesfehérvárott megkaptam 2883/38. szám alatt vitézi kinevezésem.

A szerbek által 1918-ban elfoglalt délvidéki terület 1941 áprilisi visszatérését követően édesapám a Vitézi Szék által felajánlott 20 hold földet kapott Vajszka délvidéki községben.

30 magyar családdal odaköltöztünk, és gazdálkodásba kezdtünk.

Mivel háború volt, egy barátommal, Ménesi Imrével úgy döntöttünk, hogy önként jelentkezünk katonai szolgálatra. Az írásban elküldött kérelmünket elfogadták, 1942 június elsején megkaptuk a behívót.

Párkányánára vonultunk be, ahol három hónapos kiképzésben részesültünk. Ez gyalogsági kiképzést, valamint a gépjármű vezetői vizsgát jelentette. Én levezgáztam motorkerékpár, tehergépkocsi és harcjármű vezetésből is.

Ménesi Imre barátommal ragaszkodtunk a frontszolgálathoz, amit kezdetben fiatal korunk miatt nem akartak engedélyezni, de végül elfogadták kérelmünk. Mivel vizsgáinkat sikerrel letettük, az idősebb tartalékosok között elindulhattunk a frontra. Indulás előtt tíz nap szabadságot kaptunk.

A frontra történő kiutazásunk hosszabb időt vett igénybe, Először vonaton, majd gyalog haladtunk a front irányába. Miután megérkeztünk, megkaptuk fegyvereinket, a zászlóaljunk 5 harckocsit is, egyiknek én lettem a vezetője.

A harckocsikat éjjel bunkerbe kellett elhelyezni. A bunkerekből egymás után kellett kiállni a harckocsikkal. Egy esetben a harckocsi szellőző berendezése nem működött, rosszul lettem, bajtársaim kisegítettek, kórházba kerültem, ahol sikerült helyrejönnöm.

A rövid és hatékony ellátás, injekció eredményes volt, délután visszatérhettem alakulatomhoz.

A frontvonalhoz közeledve kialakult végleges helyünk, védelmi szakaszunk. 1942 őszi hónapjai, decembere lényegében nyugalomban, csendesen teltek el. Végül elérkezett december 31., Szilveszter napja. Ezen az éjszakán Ménesi Imre barátom megírt egy 24. versszakos verset, Szilveszter napjáról, az otthoniakról, a távollétről. Ezt a verset nekem ajándékozta, emlékére, tiszteletére itt közöljük.

Elérkezett a szörnyű éjszaka, 1943. január 12-én. Este 10 óra körül megkaptuk a parancsot a visszavonulásra. A németek már ott voltak, követelték, hogy azonnal adjuk át harckocsiinkat. A meglévő kocsikkal és csapattársaimmal visszavonulásra kényszerültünk.

Visszavonulva felkértek bennünket, hogy csatlakozzunk a Szent László különítménybe, melynek a feladata a visszavonuló katonák védelme és a védőállások biztosítása volt.

Ez folyamatosan történt meg, a legjelentősebb összecsapás Mihajlovka és Nikitovka között történt, itt lettem bevetve, előttem egy méternyire csapódott be két sorozat, mindenki meghalt körülöttem. Azon töprengtem, miért nincs a fejemen sisak, közben megérkezett a parancs a visszavonulásra.

Kivártam az időt, megjött a parancs a visszavonulásra. Egyik bajtársam, mint családfenntartó, kezében a hazameneteli levéllel mellettem halt meg.

A visszavonulás közben folyamatosan történtek hasonló események. Az utolsó összecsapás Sztari Oszkol és Novi Oszkol között történt egy község védelmében. A megérkező németek minket azonnal eltávolítottak. Ekkor egy parancsnok: magyarok ide! kiabálással összevont mintegy 40 magyar katonát és elindultunk Sztari Oszkol felé. Csapattestemmel nem tudtam kapcsolatot teremteni, hajnal felé érkeztünk Sztari Oszkolba.

Egy kórház céljait szolgáló emeletes épületben pihenhattunk le. Közben belövés érte az épületet, azonnal folytatni kellett a visszavonulást. A harcokszíók együtt menekültünk Korocsáig, ahol egy tüzérszázados gyűjtött össze bennünket. Ő jelezte, hogy csapategységünk Belgorodban van, így hatan oda távozhattunk, ahol megtaláltuk csapattestünket. Ettől kezdve csapattestünkkel vonultunk visszafelé. 1943. január 19-24 között a Kassay védőkörzetben voltam Tschkov-Unkov községekben, Kijev közelében.

Többszöri gyomorpanaszom miatt a kijevi kórházban kezeltek.

Még hosszú ideig Kijevben maradtunk, majd vonattal hazaérkeztünk Zentára április 30-án. Május 1-től tíznapi szabadságot kaptunk, majd Kiskunhalasra kellett bevonulni. Június 23-án elrendelték az Esztergom-táborba való gyakorlati kihelyezésünket. Kétoldali fűtőmirigy gyulladásom ellenére részt vettem a kihelyezésen. A tábor orvosa kezdett kezelni, majd a 10-es helyőrségi kórházba utalt, de ott nem fogadtak és az Úteg utcai 505. hadikórházba utaltak be. Augusztus 10-én kerültem vissza a csapattestemhez Kiskunhalasra.

Augusztus 25-én a bizottság 50 %-os hadirokkantnak minősített és leszereltek. Öt társam tovább szolgált.

Vajszkára hazatérve a községházán adminisztratív munkakörben dolgoztam. 1944 szeptemberében, a front közeledtével a községi vezető kihirdette, hogy a vitézek és családtagjaik hagyják el a községet.

A háborút követően pénzügyi vonalon képeztem magam, felsőfokú végzettséget szereztem. Több vállalatnál dolgoztam pénzügyi vezetőként, revizorként.

Számos különböző kitüntetésben részesültem az 1943-as Tűzkereszt után példaként: Ipari és Kereskedelmi Kamara kitüntetésben, korábban még mint tanuló, később a Szakszervezetek Országos Tanácsa szakszervezeti munkáért kitüntető jelvény ezüst fokozat 1977, Magyar Vöröskereszt Kiváló véradásszervező kitüntetés 1988, Minisztertanács Kiváló társadalmi munkáért 1988, Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium Eredményes jó munkája elismeréséül kitüntető cím 1987.

2005. november 18. óta vagyok a Honvéd Hagyományőrző Egyesület tagja.

Az alábbiakban, itt közöljük a verse megírását követően, már pár héttel, a Don mentén a hazáért hősi halált halt fiatal bajtárs költeményét. Ezzel fejezzük ki tiszteletünket emléke előtt.

Vitéz Ménesi Imre

Szilveszter éj!

Álljunk meg egy pillanatra,
Tekintsünk a múltba
Az év utolsó estéjén
Kicsit tekintsünk vissza.

Elmúlt egy év, mint az álom
Oly gyorsan tovaszállt
Éltünk egén a csillagunk
Egy fokkal alább szállt.

Óh! Az idő gyorsan repül,
Gyorsabb, mint a vihar
És akit a sodrába kap,
Örökké eltakar.

Elmúlt egy év! Mit hagyott itt?
Örömet, bánatot.
Egyikünknek nem sikerült
Másikunk meg jót kapott!

Elmúlt az év nagyon gyorsan!
De maradt a vihar.
És viharban a Don partján.
Ott áll őrt a magyar!

Ott, ahol a gránát robban,
Kattog a géppuska.
Ágyú dörög, golyó süvít,
És robban az akna.

Ott áll őrt a magyar honvéd,
Dideregve, fázva,
Körülöttük ott a halál,
A körútját járja.

Elmúlt egy év, jön a másik,
De a harc még tombol
Szilveszterkor minden honvéd
Fájón hazagondol.

Eszébe jut édesanyja
Másnak felesége,
Van, akit a kicsi fia
Vár haza új évre!

De első a Magyar Haza
Léte, boldogsága
Ez az új év ezt meghozza
Akárki meglássa.

Szilveszteri gyönyörű éj
Neked mindenki örül,
Messze vagyunk, arcunk mégis
Víg mosolyra derül.

Elfelejtjük bánatunkat
Ezen az éjjelen,
Bár a szívünk gyorsabban ver,
Fájdalmunk még sincsen.

Holnap újév napja leszén,
Nagy nap ez minékünk,
Holnap talán mondhatjuk, hogy
„Idén hazamegyünk!”

De most álljunk meg egy percre,
Gondoljunk azokra,
Akik, nem is olyan régen,
Még mivelünk voltak!

Szomorúan, fájó szívvel
Gondolunk reájuk,
Akiknek az életüknél
Szentebb volt Hazájuk.

Gondolatban válasszuk meg
Őket példaképül,
És a tiszta, fehér lelkük
Ránk mosolyg az égből.

És hogyha majd harsan a kürt,
Elindulunk harcba,
Előttünk fog lebegni a
Halott bajtárs arca.

Megbosszulunk benneteket,
Akik már nem éltek,
Akik nem töltitek velünk
Mostan az új évet!

Szilveszter van! Holnap új év!
Szálljon imánk Égbe!
Jó Istenünk szép Hazánkat
Áldásod kísérje!

Áldd meg minden jóval néped,
Mi is arra kérünk,
Az új évben adj szerencsét
A harcban minékünk.

Vezesd győzelemre néped
Ez új esztendőben,
Hogy jövőre minden ember
Nagyon boldog legyen.

És amíg mi itt harcolunk
Hazánk jövőjéért
Áldj meg otthon édesanyát,
Apát, fiút, testvért.

Ezt kérjük ma, Szilveszterkor!
Mind, akik itt vagyunk,
Magyar Isten! Jól tudod, hogy
Hozzád hűek vagyunk!

És az évben, melynek első
Napja holnap leszén,
Add, hogy a mi drága Hazánk
Nagy és boldog legyen!

Vitéz Hegedűs Ferenc

Vasutas családból származom. Édesapám a Magyar Királyi Államvasutak szolgálatában állt. A magyar vasutasok hazafiságát, testületi szellemét mi sem jellemzi jobban, hogy Trianont követően is felléptek a magyar haza minden négyzetméteréért. Édesapám Kötegyán állomásán dolgozott, amikor a román katonaság megpróbálta megszerezni az állomás, egy egyébként Magyarországnak ítélt 20-30 méteres sávját a sínekkel és a váltókkal. A Lovas nevű állomásfőnök vezetésével édesapámék, a magyar vasutasok fegyveresen zavarták el a román bakákat.

1914-ben születtem, a család hagyományainak megfelelően 17 évesen én is a MÁV szolgálatába léptem. 1937. szeptember 5-én vonultam be, a huszár alakulathoz. Hat hónap múlva már őrzető voltam.

A történelem alakulása feladatok elé állított, 1938 novemberében, már mint egy felderítő járőr parancsnoka vonulhattam be a felszabadult Felvidékre.

1939 tavaszán, az úgynevezett szlovák-magyar kisháborúban Szobránc felé nyomultunk előre, itt azonban erős ellenállásba ütköztünk, melyet sikerült leküzdeni. Ezt követően Dálnoki Miklós Béla tábornok, hadtestparancsnok dicséretben részesített.

1939-ben a Jutason működő tiszthelyettes-képző intézmény hallgatója lettem.

1940-ben, Erdély visszatérésekor szakasparancsnokként vonultam be Nagyváradra.

Ezt követően páncélos kiképzésben részesültem, mely magában foglalta a páncélos jármű vezetését, a rádió és természetesen a fegyverzet kezelését. A németországi Münsterben is részesültünk páncélos továbbképzésben.

1941 júniusában a ceglédi páncélosoknál szolgáltam, ugyan 10 nap szabadságot kaptunk, de 5 nap múlva jött a behívóparancs, Esztergom-táborba kellett bevonulni. A Gyorshadtest elindult a Szovjetunió elleni támadásra. A Bug folyón átkelve erős szovjet ellenállásba ütköztünk. Az orosz katonák T-34-es tankokat vetettek be ellenünk, a gyalogság pedig a fákról lövöldözött ránk.

A németek az ellenállás megtörését meggyorsítandó oxigén-elvonó fegyvert vetettek be. Az orosz ellenállás megtört, a katonák sokszor a fákról hullottak le. Az oxigén elvonás minket is érintett kissé, Fogarasi Mátyás főhadnagy rosszul lett. A T-34-esek elleni harcban lövegeink az orosz tankok páncéltornyát találták el, az lefordult a páncélzat többi részéről.

1942 augusztusában a Don felé nyomultunk előre, Korotojaknál át akartunk kelni a folyó túlsó oldalára. Ismeretes, hogy az úgynevezett hídfőcsaták számunkra nem voltak eredményesek, nem sikerült az átkelés a folyó túlsó partjára.

A Székely hadosztály és az egri gyalogság ismételt rohamai is megtörttek. A németek itt is bevetették az oxigén-elvonó gázt.

Rövid fegyverszünetet kötöttünk az orosz parancsnoksággal, ennek célja a sebesültek és a halottak összegyűjtése volt. Itt személyesen tárgyaltam egy orosz tiszttel, aki katonai iskoláim, fegyverzetünk iránt érdeklődött. Természetesen ő is mesélt iskoláiról, fegyvereikről. A sors érdekes módon még egyszer úgy intézte, hogy találkozzunk. Erre majd a továbbiakban történik utalás.

1943. január 12-én hatalmas tűzérési támadás indult, majd megkezdődött a szovjet páncélosok rohama is állásaink ellen. Osztrogozsknál próbáltuk megállítani a túlerőt, harcvonalaink felbomlottak. A Cramer-hadtest Királytigris páncélosait nem vetették be megsegítésünkre,

ezért Dálnoki Veress Lajos vezérezredes elrendelte a visszavonulást. A Donnál zajlott harcokban történő részvételemért, helytállásomért Horthy Miklós Kormányzó úr a Magyar Katonai Érdemrend bronz fokozatában részesített.

1945 tavaszán Németországba kerültünk, itt a Brit Királyi Hadsereg ellen kellett felvenni a harcot.

Vitéz Bercsényi László ezredes, ezredparancsnok felismerve a harc reménytelenségét, a felesleges vérontás és veszteség elkerülése céljából fegyverszünetet kért a britektől, majd az ezreddel átállt hozzájuk.

A britek nem vártak tőlünk fegyveres harcot a németek ellen, hanem szállítási feladatokra vettek igénybe minket.

A háború végén a britek átadtak minket a szovjeteknek, azonban az amerikaiak meg tudták akadályozni, hogy Szibériába szállítsanak.

Hazatérve a Honvédelmi Minisztérium igazoló eljárásán estünk át. Engem is igazoltak, azonban majd egy évig nem tudtam elhelyezkedni.

Felmerült az új, demokratikus hadseregbe történő belépésem lehetősége is. Révay Kálmán tábornok hívott, szeretne volna, ha belépek. Volt egy meghallgatás a katonai akadémián, de erre végül is nem került sor.

Egy ismerősöm, Kapus Pál a konzervgyárhoz hívott sofőrnek, majd a TEFU-nál és a DUTÉP-nél dolgoztam, szintén mint gépkocsivezető.

Egyszer Várpalotára vittem szállítmányt és ott találkoztam azzal az orosz tiszttel, akivel 1942 augusztusában a doni hídfőcsaták alatt a fegyverszünet alkalmával tárgyaltam. Elismertem háborús győzelmük, bátorságuk. Egymás tiszteletében, kézfogással köszöntünk el.

Büszke vagyok kitüntetéseimre: Felvidékért Emlékérem (1938), Magyar Bronz Vitézségi érem (1939), Erdélyért Emlékérem (1940).

Nehéz történelmi helyzetben, becsülettel szolgátam a hazámat. Fontosnak érzem a hazaszeretet, a katonai hagyományaink ápolását. Sajnos Európában kevés nemzet szeret bennünket, a többség nem. Ezért kell ragaszkodnunk értékeinkhez, hagyományainkhoz.

Hagyományaink, múltunk értékeinek fontos őrzője a Honvéd Hagyományőrző Egyesület. Ezért léptem be, és ezért tevékenykedem benne a mai napig.

Vitéz Szeverényi István

1924-ben születtem Kecskeméten. Édesapám Szeverényi János erdész, és neje Lipkovics Franciska házasságából öt fiú és négy leánygyermek született. Édesapám részt vett az I. világháborúban az olasz fronton, Isonzónál megsebesült, 67 %-os hadirokkanttá nyilvánították.

A háborút követően az Egri Káptalan matkói erdészetében erdőőrként dolgozott.

Testvéreim is fiatalon kezdtek el dolgozni: Mátyás földműveléssel foglalkozott, Etelka háztartási feladatokkal, Mária az angolkisasszonyoknál kapott tanítói oklevelet, János és Kálmán fiatalon, önkéntes elhatározás alapján katonai pályára léptek, Márton kereskedőnek tanult, de fiatalon ő is katonai pályára lépett, Irma húgom az angolkisasszonyoknál szintén tanítói oklevelet szerzett, Emma húgom az érettségit követően köztisztviselőként dolgozott.

Testvéreimet követve engem is vonzott a katonai hivatás, emellett nagyon szerettem a zenét is.

A jó zenei érzékem és tanulmányi eredményeim hatására már 1939. 08. 1-én egy bíráló bizottság felvett a kecskeméti 7. Zrínyi Miklós gyalogezred katonazenekarába zenénövendék minőségben. Az 50 fős ezredzenekarban emlékezetem szerint 8-an voltunk zenénövendékek. 16 évesen magamra ölthettem a honvéd egyenruhát, kiképzéseken részesültem, majd az ezred zenekarának tagja lettem. Kezdttem büszke lenni katonai pályámra, hisz 15-16 évesen fess katonai egyenruhában jómagam is tiszteletnek örvendtem nemcsak zenész bajtársaim, hanem a polgári lakosság körében is.

1938-41 között, a honvédség békés területszerzésének időszakában jelentős szerephez jutottak a katonazenekarok. Ünnepi díszelgés felvonulásokon, jelenlét és szereplés szinte mindennapos volt. Szereplésünk a bevonulások alkalmával rendezett ünnepségeken a polgári lakosságot és a katonákat is lelkesítették, büszkeséggel töltötték el.

1940-ben mint zenénövendék részt vettem a magyar-román határ térségében folyó csapatmozdulatokban /Békéscsaba, Sarkad, Okány/.

A Délvidékre történő bevonulás egyes helyeken kemény ellenállásba ütközött. Több helységben és több alkalommal tették veszélyessé a bevonuló katonáink helyzetét a jugoszláv partizánok, csetnikiek, akik váratlanul templomtornyokból, elhagyott lakások padlásáról lőtték a veszélyt nem sejtő katonáinkat.

Bevonulásunk során egy alkalommal én is egy lovas kocsi alatt húzódtam meg magam katona társaimmal egy váratlan támadás alkalmával, amíg a partizánfészeket egy gépágyú-sorozat harcképtelenné nem tette.

A magyar csapatok ünnepélyes bevonulásán a legtöbb településen: Újvidék, Szabadka, Palics, Szenttamás, Zsablya, Pacsér, Feketics, Temerin, Zenta, Óbecse, Zombor megjelent a 7. gyalogezred zenekara.

E helyeket mintegy 40 év múlva, vendég turistaként végiglátogathattam, ugyanis munkahelyem jó kapcsolatot épített ki a Szabadkai Erdőgazdasággal.

1942 tavaszán a mozgósított IV. hadtest, a 13. könnyűhadosztály, a 7. gyalogezred is elindult a keleti frontra.

A 7. gyalogezred zenekarával 18 évesen engem is a keleti frontra vezényeltek és 1000 km-es gyalogmenet után érkeztünk a hadosztályparancsnokság harcálláspontjára, Medvezsina-Poljana nevű kis településre. Elszállásolásunk, ellátásunk megfelelő volt. A településen élő civil lakosság is segítőkész, barátságos volt.

Az ezredzenekar feladata volt egyrészt a front mögötti, magyar, olasz, német parancsnokságok törzskarának, valamint az arcvonalból kivont, továbbá a sebesült katonák szórakoztatása, másrészt rendszeresen ór- és járőrszolgálatot kellett végezni.

Szülőföldünkkel a kapcsolat rendszeres volt, Csomagot kaptunk, levelezésünk folyamatos volt. A fronton kapott zsold egy részét rendszeresen hazaküldtem.

A hangulat viszonylag jó volt, reméltük, hogy még 1942 késő őszén győztesként magunkhoz ölelhetjük szeretteinket.

A 13. könnyűhadosztály és a 7. gyalogezred augusztus 15-én átesett a tűzkeresztségen. A 7. gyalogezred augusztus 12. és szeptember 15. között súlyos harcokat vívott Uriv, Korotojak, Potudan és annak térsége birtoklásáért.

Sajnos a súlyos áldozatokat követelő harcok ellenére az urivi hídfő szovjet kézben maradt. 1942 őszén az ezredet a korotojaki védőszakaszra helyezték át.

Feltételezhető volt, hogy a védelemre berendezkedett magyar katona a zord kemény tél miatt a szovjet hadsereg támadását nem tudja megakadályozni.

A kedvezőtlen időjárási viszonyok mellett a katonák élelmezése, téli ruházata, fegyverzete, lőszerkészlete nem volt megfelelő.

Ilyen előzmények mellett indult a Voronyezsi Front támadása 1943. január 12-én 9 óra 45. perckor az urivi hídfőben a IV. hadtest 7. könnyűhadosztálya által védett szakaszon.

A szovjet túlerő által szétzilált alakulataink Osztrogozszkba vonultak vissza és védelemre rendezkedtek be. A körvédelem fedezetében az itt védekező magyar és német csapatok jelentős része sikeresen visszavonult.

A kitörést követően egy 120 kilométeres kitörési menet után, leharcoltan, kimerülten értük el a 25-35 fokos hidegben az új védelmi vonalat.

Hollóssy-Kuthy László hadosztályparancsnok a körülötte csoportosult magyar katonákkal egy nádason keresztül tört át Nyikolajevka irányába.

Végül a visszavonuló csapatok töredékével elértük Novi-Oszkolt. A hadosztály embervesztése halottakban, sebesültekben 60% volt. E harcokban a magyar katona az emberi teljesítőképesség máig ható példáját adta.

A német csapatok a visszavonulás folyamán erőszakkal vették igénybe a járható utakat, a használható járműveket, melegeedésre a házakat. A kimerültségtől, éhségtől elcsigázott magyar katonák ezrei fagytak meg.

1943. január 22-e után újabb visszavonulást rendeltek el, Burinyban helyeztek el minket, ahol újjászervezték a magyar csapatokat. Ezt követően Csernyigovban, majd Korosztényben volt a csapatok gyülekeztetése, rövid pihenő után megkezdődött hazaszállításunk. Megtörtént a katonák egészségügyi felülvizsgálata, fertőtlenítése.

Korosztényből 1943. április 26-án indult el szerelvényünk, a szegedi elkülönítő táborba május 1-én érkeztünk meg. A vesztégzárát követően május 22-én, 16 óra 10 perckor érkezett a 7. gyalogezred 1. zászlóalja és a 13. tüzeosztály a kecskeméti vasútállomásra. Az ezredzenekar a Zrínyi indulót játszotta.

A fogadáson megjelent Szombathelyi Ferenc vezérezredes vezérkari főnök és Grassy József vezérőrnagy hadosztályparancsnok. A hazatérő katonákat a katonai és a polgári vezetők köszöntötték, majd a fogadó vendégek előtt a zenekar indulójára díszmenetben vonultak el a honvédek. Plathy Pál altábornagy Kecskemét háziezredének, a 7. gyalogezred zászlajára tűzte a Kormányzó úr által adományozott csapatzászló szalagot. A fogadáson a város mintegy 10000 lakosa vett részt.

1943. augusztus 1-én előléptettek írnok szakaszvezetőnek, a pótkeret parancsnokságon bizalmas munkakörben szolgáltam, a tartalékos állomány ügyeit intéztem.

Katonai pályafutásom legkellemesebb időszaka ez volt, a Nyíl u. 13. alatti családi házban laktam.

19 évesen a Tűzkereszt, az Erdélyi és a Délvidéki emlékérem birtokosa voltam, még 1940. november 27-én mint zenenövendék ezredparancsnoki dicséretben részesültem.

Ez időben Kálmán bátyám, mint vadászpilóta tiszttá a keleti fronton harcolt, János bátyám pedig a 2/I. harckocsizó zászlóaljnál szolgált. Márton bátyám a pótkeret parancsnokságon szolgált szakaszvezetői rangban.

A szovjet csapatok minden fronton átvették a kezdeményezést, heves bombázások, légi harcok voltak a német és a magyar városok térségében. Az amerikai légierő is súlyos támadásokat intézett a német nagyvárosok és ipari központok ellen, de támadások érték a magyar városokat és ipartelepeket is.

Kecskeméten 1944. október 9-én a városvezetés és a városparancsnokság elrendelte a rendkívüli állapotot és megkezdődött a lakosság kitelepítése.

A szovjet előőrsök átkeltek a Tiszán, elérték a Kecskeméttől 16 kilométerre levő Koháry-szentlőrinc községet.

A Ferenc József és a Horthy laktanyát elhagyták a katonai egységek és Dunaföldváron keresztül a Dunántúlra vonultak vissza.

A németek felrobbantották a Csongrádi-út végén a vasúti pályára kitolatott lőszeres szerelvényt és a Csalánosi-erdőben levő lőszerraktárt is.

A város védelmére vezényelt magyar huszárhadosztály 13-án felvette a harcot a szovjet csapatokkal és a Tiszán túlra vetette őket vissza.

Október 10-én a Ferenc József laktanya raktárának felrobbantását követően oldalkocsis BMW típusú motorkerékpárommal az utolsók között hagytam el a várost, majd Előszálláson csatlakoztam csapategységemhez. Itt 13-án parancsot kaptam, hogy mintegy 50 fős ruszin nemzetiségű munkaszolgálatos honvéddel térjek vissza Kecskemétre és jelentkezzek a Rudolf-laktanya parancsnokságon. Gyalogmenetben este 21-22 óra között érkeztünk a városba.

A parancsnokságon a városházára települt katonai parancsnokságra helyeztek, lőszertisztes beosztást kaptam. Az új beosztásnak örültem, mert továbbra is a családi környezetben lehettem, és szülői házban lakhattam.

Október 23-án újabb kiürítési parancs érkezett, a lakosságnak is el kellett hagyni a várost. Másnap, október 24-én Kiskunfélegyháza körzetében egy nagy páncélos csata zajlott, ahol János bátyám harckocsiját kilőtték. Ő maga is megsebesült és gyógykezelésre Pápára szállították, ahol december 24-én hősi halált halt.

Október 28-án parancsot kaptam, hogy csatlakozzam alakulatomhoz Lajoskomáromban.

Tudomásom szerint Kecskemétet a szovjet csapatok október 31-én délután foglalták el kemény, áldozatokkal járó harcban.

Egységem Lajoskomáromba vezényelték, majd a komáromi erőd VI. Werk-ben szállásoltunk el. A Garam nyugati partján védelmi állást foglaltunk, majd 1945. március 30-án Érsekújvárnál hadifogságba estem. Az előrenyomuló szovjet csapatok parancsnoksága szabad elvonulást biztosított számunkra Kecskemétre.

Azt ígérték, ha Naszvadon felépítünk egy láger körüli kerítést szabadon távozzunk. A háromnapos munka után mi lettünk a láger első lakói, majd a váci fegyházba kerültünk.

A fegyházból rendszeresen szállítottuk ki a szemetet a Duna-partra, ahol idősebb asszonyok ezrei érdeklődtek katona fiaik után. Egy idős asszonyhoz odamentem, az orosz őr adott öt percet, és az asszonyt megkértem, hogy értesítse szüleimet.

Édesanyám az üzenetet megkapta, és akkor érkezett Vácra, mikor mi már áprilisban Focsani felé utaztunk lelakatolt tehervagonokban.

A lágerben katasztrofális viszonyok uralkodtak. A hadifoglyok legyengülve, betegen várták sorsuk jobbrafordulását. Sajnos ott is nagyon sokan meghaltak

Május 10-én mintegy 3000 hadifoglyot bevagoníroztak és szerelvényünk megindult a Don melletti Lisinstroj felé. A lezárt vagonokban 120-an utaztunk mintegy 7 napig.

A Donyec melletti Lisinstrojba megérkezve egy használaton kívüli épületben kaptunk elhelyezést, amelyen nem voltak ajtók és ablakok.

Fekhelyünk, a párna is durva deszkából volt kiképezve. Ágyneműt nem kaptunk.

A tábor 3 soros drótkerítéssel volt körülvéve, 4 őrtoronnyal. A szökés lehetősége az őrzés szigorúsága és a távolság miatt lehetetlen volt.

A foglyokból a láger parancsnoksága 25 fős építőbrigádokat szervezett. A Donyec medencéjétől 30 km-re egy új gyárvárost építettünk, ahol egy Németországból ideszállított Siemens-gyár gépeit állították üzembe.

Élelmezésünk, ellátásunk és a velünk szembeni magatartás embertelen volt. Az őrk gyakran puskatussal osztottak igazságot. Az időjárás szélsőséges volt. Nyáron éjjel +4 Celsius, nappal 25-35 között volt a hőmérséklet. Télen előfordult mínusz 40 Celsius is. Élelmezésünk alapanyaga csalán, káposztalevél, selejt, fagyott burgonya, apró tengeri sóshal, 2 cigarettára való mahorka, 2 kávéskanálnyi fekete kristálycukor, és napi 20 dkg. toklászos szalonnás kenyér volt. Húst, tésztát 43 hónapon át nem láttunk.

Éhezünk, nélkülöztünk, keményen dolgoztunk, napjaink reménytelenségben, honvágyban teltek. Az általam irányított építőbrigád felügyeletével egy fiatal építészmérnök, Nona Nikolanaja volt megbízva, aki nagy rokonszenvvel és barátsággal viseltetett irántunk. Általában megkaptuk a 100 %-os teljesítményigazolást, mely csekély kedvezményekre jogosított.

Levélfírásra csak felügyelet mellett volt lehetőség, a családnak írt levél tartalmát gyakorlatilag a tolmács diktálta.

A láger életviszonyait jelzi néhány példa: a kolhoz káposztaföldjén visszamaradt leveleket és torzsákat velünk megfőzték és megették.

Más esetben egyik fogolytársam Ritter József a vörösfenyő kérgéből őrölt cigarettát.

Teljesítményfokozás céljából a kemény télben a pufajkát, a téli sapkát és a halinacsizmát vászonra cserélték. A munkavégzés közben a 10 perces megállás akár fagyhalált is jelenthetett.

A tűzfát mintegy 20 km távolságra levő erdőből gyalog szállítottuk.

Egyszer mínusz 40 Celsiusban kellett kirakodni egy szerelvényt, a foglyok 80 %-a fagyás-sérült lett. Táborunktól 5 km-re volt egy láger, ahol a németekkel történt vélt vagy valós együttműködőket helyezték el. Helyzetük, ellátásuk sokkal rosszabb volt, élve halálraítélteknek neveztük őket.

Lágerünkben általában havonta volt orvosi ellenőrzés. Volt olyan hadifogoly, aki a nyitott WC-be esett és ott lelte a halálát.

1948 tavaszán váratlanul jött a jó hír, hogy minden magyar hadifoglyot visszaszállítanak hazájukba.

Engedélyt kaptunk, hogy március 15-ét szerény körülmények között megünnepelhessük.

Ekkor még nem tudtam János és Kálmán bátyáim hősi haláláról.

Sajnos nem a májusban induló első, hanem a második transzportban térhettem haza.

1948. november 5-én Debrecenben kaptam meg 71123/1948 számú hadifogoly igazolványomat.

Kecskemét nagyállomására 1948. november 7-én este, 19-20 óra között érkeztem haza. Az állomáson szüleim, testvéreim, sógoraim vártak.

A viszontlátás örömét ma sem tudom leírni. Hosszú-hosszú percekön keresztül ölelkeztünk és sírtunk. Sírva örültem a viszontlátásnak, és sírva bánkódtam, mert e percekben tudtam meg a valóságot, hogy két derék bátyám János és Kálmán 1944. december 26-án, illetve 1945. február 22-én a hazáért hősi halált haltak.

Nyíl utcai lakásunkon virradatig tartott a 4 évről szóló tragikus élménybeszámoló.

Édesanyám 1944 őszétől gyászolta négy katona fiát. Beteges volt, szíve-lelke bánattal telítődött. Nagyon szerette gyermekeit, élt-halt értük.

1948. november 8-án jelentkeznem kellett Kecskeméten, ahol Füredi Imre volt polgári iskolai osztálytársam felajánlotta, hogy 6 hónapos tiszti tanfolyamra iskoláznak be.

Édesapán nyomdokain erdész szerettem volna lenni. Kujáni István és Wolf Béla támogatásával 1949-től az erdőgondnokság matkói erdészetében kezdtem el dolgozni.

1949 augusztusában elkezdtem Szeged-Királyhalmán erdészeti tanulmányaimat, majd gyakornokként a bugaci erdőgazdaságba osztottak be, Bakkay László erdőmérnök szakmai támogatásával segített, hogy a szakmai mércét magammal szemben is magasra emeljem.

Itt ismerkedtem meg feleségemmel Vincze Margit tanítónővel, 1951. augusztus 11-én házasságot kötöttünk.

Házasságunkból három fiúgyermek született, jelenleg 8 unokám van.

Az első erdészeti végzettségemet a Szeged-Ásotthalom Erdészképző Szakiskolában szereztem, ahol kiváló tanáraink: Takács Ferenc, dr. Kovalenc Ödön, Borsi Ferenc, Németh Gyula az erdész szakma elméletét és gyakorlatát szinte belepréselték a hallgatókba.

Szakmailag folyamatosan léptem előre: 1961-ben erdész-technikusi oklevelet szereztem Szegeden, 1977-ben a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen vezetőképző tanfolyamot végeztem.

Kecskeméten, Nyárjason vezető beosztásokat töltöttem be, mint főerdész és erdészetvezető.

Számtalan kitüntetésben részesültem: katonai pályám kezdetén megkaptam az Erdélyi Emlékérmet (1940) és a Délvidéki Emlékérmet (1941), a Tűzkereszt I. fokozatát (1943).

Sokszor kaptam meg a Kiváló dolgozó, és az Erdészeti kiváló dolgozója címet.

Legjelentősebb szakmai elismerésem a Bedő Albert emlékérem volt 1984-ben.

Bár ez az írás elsősorban katonai tevékenységemmel foglalkozik, de említést szeretnék tenni az erdészet területén működő kiváló munkatársaimról.

Köszönettel tartozom: vitéz Fodor Vince, Bakkay László, Fila József, Csávicz János, Marton Tibor, dr. Csontos Gyula, dr. Baranyi László, és Sódar Pál erdészvezető uraknak. Csaja Domonkos, Kujáni István, Wolf Béla, Retkes László, Ván László, dr. Göbölös Antal, dr. Tóth Károly, Mihályka Tibor, Begya Lajos, Soós Károly, dr. Halupa Lajos, Kozma László, Koncz János, Ipsits Lajos, Osztrogonác János erdész munkatársaknak, Jakab Artúr, Lemmer József-né, Hász Béla, Felföldi Zoltán, Moravec Gyula, Szabó Balázs, Horváth Zoltán, Vribinszki István műszaki vezetőknek, Lugosi Jenő gépkocsivezetőnek, Baja Ferenc, Bobrovszky János, Bíró János, Dudás László, id. Farkas Ferenc, Farkas Ferenc, Geregyefi Pál, Gillányi János, Majsai János, Herczeg Imre, Herczeg József, Kazi Imre, Kása Sándor, Lemmer József, Nagy Lajos, Nagy Mihály, Szederkényi Zoltán, id. Szenek József, Szenek József, Szulyovszky László, Nyúl-Tóth Béla, Turi Ferenc, Nyúl-Tóth Pál, Tollas Sándor, Tóth Sándor, Vasady Kálmán, Zsaludek Gábor, és Danka Gábor munkatársaimnak, valamint a Nyárjasi Erdészethél velem dolgozó adminisztratív és fizikai állományú munkatársaknak.

A sors kegyetlenségét, mostohaságát sohasem fogadtam el.

Nem tudtam és nem akartam tudomásul venni, hogy Édesanyám miért hagyott itt minket 59 évesen.

Fájó szívvel gondolok János és Kálmán bátyáimra, és naponta felteszem a kérdést, hogy miért kellett olyan fiatalon életüket áldozni a hazáért.

v. Szeverényi István

Vitéz dr. Kováts Andor

Régi kecskeméti értelmiségi családból származott. Édesapja dr. Kováts Andor (1884-1942) a Kecskeméti Református Jogakadémia országosan ismert professzora volt, emléktáblája ma megtekinthető a Jogakadémia emeleti aulájában. Érdekes módon 1919 áprilisában a direktórium több más kecskeméti polgárral túsznak minősítette.

Dr. Kováts Andor 1917. október 13-án született Kecskeméten. Középiskolai tanulmányait kecskeméti gr. Tisza István Református Gimnáziumban végezte, majd a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia következett. Tisztte 1938-ban avatták.

A 7. Zrínyi Miklós gyalogezredhez helyezték 1939. január 15-én, 1942 áprilisáig a 7/2 puskás század parancsnoki tisztségét látta el. Közben 1940 novemberétől 6 hónapig a 7/II. zászlóaljnál teljesített szolgálatot, és a Horthy-laktanyában szervezett tartalékos tiszti tanfolyam oktató-tisztje volt.

1942 áprilisától a 2. hadsereg kötelékében a 7/2. puskásszázad parancsnokaként vonult el a Don menti hadműveleti területre. Az arcvonat 1943. január 12-i áttörését követő napon átvette a 7/I-es zászlóalj parancsnokságát. Részt vett a január 13-i bolgyirovkai ellentámadásban, amikor a németekkel és a 7. könnyű hadosztály alakulataival együtt visszavonultak Sztari Oszkol felé.

1943 márciusában kéz- és láb- fagyási sérülésekkel a kijevi katonai kórházba került.

Hazatérve a 7/I. zászlóalj segédtisztjévé nevezték ki.

1944 júniusában a Kárpátokban hegyi kiképzésben vett részt alakulatával.

1944 augusztusától alakulata a 23. tartalék hadosztályba történő beolvadását követően a Bácskában, a Duna-Tisza közén, a Dunántúlon frontszolgálatot látott el. 1945. március 24-én Tokodnál szovjet hadifogságba esett, ahonnan 1947 őszén tért haza.

Világháborús kitüntetései: Magyar Érdemrend Lovagkeresztje hadiszalagon kardokkal, Magyar Érdemrend Középkeresztje hadiszalagon kardokkal, Tűzkereszt. Felvidékért, Erdélyért, Délvidékért Emlékérem.

Rövid ideig a rövid életű Magyar Köztársaság demokratikus honvédségében is szolgált, majd koholt, koncepcionált vádak alapján 3 év fegyházra ítélték, melyet fellebbezését követően 1 évre csökkentettek.

Büntetése letöltését követően a kistarcsai internálótáborba került, melyet 1953-ban hagyhatott el.

Az 1950-es, 60-as években befejezte jogi tanulmányait, majd jogtanácsosként dolgozott.

Az 1990-es rendszerváltást követően rehabilitálták, elsőként őrnaggyá léptették elő. Mára elérte az ezredesi rendfokozatot.

Mint a HOHE Kecskeméti Szervezete egyik alapítóját és vezetőjét, a város kulturális, szellemi életének szereplőjét jelentős tisztelet és elismerés veszi körül.

Tartalmas életútjához jelentős tudományos-publicisztikai teljesítmény párosult. Számos könyve jelent meg, ezenkívül további könyvekben is szerepelt, vagy az adott mű egyes részeinek szerzője.

/Dr. Kováts Andor közlése, illetve kivonat Babucs Zoltán-Maruzs Roland-Szabó Péter: „Légy győzelmek tanúja...” Püldo Kiadó 2008 című műve alapján./

Vitéz Simon Balázs

Nagy, történelmi név viselője, hordozója. Életútját a történelmi körülmények kényszerítették az eredetileg tervezett iránytól való eltérésre.

Vitéz Simon Balázs 1925. március 29-én született Budapesten.

Édesapja vitéz Simon Balázs, orvos ezredes, a Kecskeméti Helyőrségi Csapatkórház parancsnoka volt. Az I., majd a II. világháború folyamán összesen 44 hónapot szolgált a frontokon.

1944-ben, a deportálások alatt, majd azt követően mint helyőrségi kórház parancsnok 183 zsidó munkaszolgálatos életét mentette meg azáltal, hogy a Magyar Királyi Honvédség munkaszolgálatos alakulataiban alkalmazva őket, így megmenekültek a deportálástól.

E mentőakció része volt az akkori honvédelmi miniszter, vitéz Csatay Lajos tevékenységének, aki mintegy 125000 zsidó férfit vont ki a deportálás hatálya alól, azáltal, hogy a Magyar Királyi Honvédség munkaszolgálatos alakulataiban vette igénybe, alkalmazta őket.

Számos munkaszolgálatos zsidó honvéd így, Csatay Lajos vezérezredes tevékenysége miatt menekülhetett meg. Sokan jelentős szerepet tölthettek be Izraelben, mint a kecskeméti származású Sandberg Gusztáv (Moshe Sandberg), aki új hazája ipari minisztere, bankelnöke lett.

Tehát vitéz Simon Balázs tevékenysége beleillett a Csatay vezérezredes által követett politikába. A 183 munkaszolgálatos zsidó honvéd nagy része Izraelbe került. Édesapja segítő munkássága iránt kifejezett köszönetként ifjabb vitéz Simon Balázs is számos köszönő levelet kapott Izraelből. Vitéz dr. Simon Balázs orvos ezredes emlékére 2000 őszén emléktáblát avattak a Bács-Kiskun megyei Kórház Izsáki-úti épületében, az egykori csapatkórházban.

Simon Balázs középiskolai tanulmányok a háború éveire estek: 1943-ban érettségizett a Magyar Királyi Honvéd Zrínyi Miklós Középiskolában. Természetszerűen a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia következett. A világháború, a front Magyarország felé közeledett, ezért a tanulmányi idő lerövidült, az utolsó avatásra 1944-ben került sor.

Simon Balázs harckocsizó tiszt lett, ekkor 19 éves volt. A Magyarországra érkezett háborúban frontszolgálat következett.

A háborút követő ismert politikai folyamatok miatt a katonai pályafutás nem folytatódhatott. A megszerzett ismeretek más területen is hasznosultak: bevásárlási, igazgatási csoportvezetőként dolgozott a kecskeméti Barneválnál, Szeszfogalmi vállalatnál és a Konzervgyárnál.

Neve bekerült az MTA aranykönyvébe, 1969-ben jelent meg könyve: 100 éves a magyar baromfiipar címmel.

Megkapta a Honvédelemért Kitüntető cím II. osztályát, avatása 50. évfordulójára a Ludovika Akadémia díszoklevelét, az intézmény arany- és gyémánt diplomáját.

V. Dr. Bibó Zoltán

1922. december 9-én született Lajosmizsén. 1940. december 2-án önként vonult be a 7/1 zászlóalj géppuskás századához, majd a karpaszományos iskola elvégzését követően leszerelt.

1942. június 21-én csapattestével, mint géppuskás szakaszparancsnok vonult ki a szovjet hadműveleti területre.

Részt vett az 1942 augusztus-szeptemberi hídfőcsatákban.

Önéletrajza szerint: „Az urywi harcoknál Kis Ezüst Vitézségi Érmét kaptam néhány sebesültnek a tűzből való kihozása miatt.”

1943. január 13-án Bolgyirevka térségében aknaszilánkoktól megsebesült, majd kórházba került.

1943 őszétől kecskeméti alakulatánál újonckiképző szakaszparancsnoki beosztást kapott.

1944 augusztusában géppuskás szakaszparancsnokként a 7/1-es törzspótzászlóaljhoz került.

A pótezred kötelékében 1944 októberében előbb az Újvidék melletti Szépliget községben állomásoztak, majd a visszavonulás következett, mely során október 9-én Szőregnél ismét megsebesült.

Szeged a szovjetek által történt elfoglalását követően lázas betegen hagyta el az ottani csapatkórházat, majd Kistelek, Kiskunmajsa, Bugac, Orgovány, Jakabszállás, Páhi községeken keresztül vonultak vissza, laza harcérinkezésben az ellenséggel. A szovjetek által már elfoglalt dunaföldvári hidat elkerülve, Szalkszentmártonnál magyar utászok segítségével tudtak átkelni a Duna túlsó partjára. Dunapentele környékén ismét megsebesült, majd Gutára került hadikórházba.

1945 januárjában a 10. újonckiképző ezred III. zászlóaljához került, mint géppuskás szakaszparancsnok. 1945 márciusában szlovén területen, Sal községben állomásoztak.

A kiképzetlen fiatalokkal történő visszavonulást megtagadták, 1945. április 2-án Szécsiszentlászló községben hadifogságba estek, ahonnan 1947 júniusában térhetett haza.

Rendfokozatát 1958 januárjában megvonták. Rehabilitációjára 1994-ben került sor, ekkor századossá léptették elő.

A Magyar Kis Ezüst Vitézségi Érem kitüntetésre.

Dr. Bibó Zoltán a II. világháborút követően jogászként dolgozott.

A HOHE-szervezet egyik vezetője, meghatározó egyénisége, számos ünnepi megemlékezés és tudományos rendezvény előadója, Kecskemét köztisztviselője.

Az összefoglaló forrása dr. Bibó Zoltán közlése, illetőleg Babucs-Maruzs-Szabó: „Légy győzelmek tanúja...” című műve.

Emlékmozaikok a Magyar Királyi Honvédségről

Természetesen nem lehet egy a második világháborútól a rendszerváltásig terjedő hosszú történelmi ívet megélt korosztály minden egyes tagja a HOHE munkájának résztvevője. Ugyanakkor hivatástól, foglalkozástól függetlenül, közülük bárkivel felidéztük a múltat, csak tisztelettel és megbecsüléssel emlékezik a Magyar Királyi Honvédségre. Magára a testületre, a benne szolgáló állományra, a hazaszeretet és az áldozatkészség szellemére, értékeire.

Nem tudhatunk tehát hosszabb, rendszerbe foglalt visszaemlékezést közölni több, a HOHE keretein belül, vagy azon kívül tevékenykedő, céljaival vagy eszmeiségével azonban teljesen azonosuló személyiségről a részleges visszaemlékezések hiányában. Néhány emléket, gondolatmozaikot, felvillanást azonban szeretnénk itt is megörökíteni.

Számos kitűnő személyiség működött a kecskeméti HOHE soraiban. Néhány eddig részletebben még nem említett jeles személyiségről emlékeznénk a továbbiakban.

Sántha György, az Aranyhomok költőjének fia volt Sántha Tibor (1917-2011). Elvégezte a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémiát, a háborút követően műszaki képességi miatt a Közúti Építő Vállalatnál dolgozott. Rehabilitációja eredményeképp őrnagyi rendfokozatot kapott.

Dr. Földi János (1919-2007) 1940 decemberében vonult be katonának, mint az 1. huszárhadosztály léghárító tüzérosztályának tisztese részt vett a Délvidék felszabadításában, 1941 áprilisában. 1944 nyarának végén az 1. lovashadosztály légvédelmi tüzérosztályával Lengyelországból tértek haza. Résztvevője volt a szovjet csapatok ellen 1944 októberében Kecskemét környékén vívott harcoknak. Október 10-én ütegével a mai Műkerti sétány végén felvették a harcot az előrenyomuló szovjet gyalogsággal. A Jakabszállás körzetében vívott harcokban megsebesült. A háborút követően jogi tanulmányokat végzett, e területen tevékenykedett. A léghárító tüzérség küzdelmeiről egysége a 2000-es évek elején még élő csapattársaival összeállították a Szép hazánk, teerted él a légvédelem című visszaemlékező könyvet. A HOHE operatőreként filmre vett minden fontos eseményt, rendezvényt. Az említett műben emléket állítottak a lengyelországi és az alföldi harcokban hősi halált halt bajtársaiknak

A kecskeméti HOHE kiemelkedő személyiségei voltak dr. Takaró Zoltán és dr. Szabó Dénes. Dr. Takaró Zoltán a II. világháborúban mint református táborigazgató szolgált. A háború után hosszú évtizedekig Pécsváradon volt református lelkész. Nyugdíjasként kiterjedt kutatásokat folytatott az 1918-as összeomlás és a forradalmak kérdéseiről. Tudományos rendezvények, ünnepi megemlékezések rendszeres előadója volt. Temetésén, 1993-ban már a HOHE díszalakulata adta meg a katonai tiszteletadást.

Dr. Szabó Dénes (1919-2006) fiatal zászlósként vett részt a II. világháborúban. A háborút követően jogászként dolgozott. Szintén elmélyült hadtörténeti kutatásokat folytatott, publikált, előadásokat, megemlékező beszédeket tartott.

Mondhatni született, kitűnő katona volt Seybold Károly (1916-2003). Első „háborús” emléke az volt, hogy édesapja 1919 májusában Szolnokon a becsapódó román bombák elől óvóhelyre vitte. Elvégezte a Ludovika Akadémiát, végigharcolta a II. világháborút, hadifogságba esett, hazatérve eredményes agrárszakemberként dolgozott. A HOHE és a város, az evangélikus gyülekezet köztisztviselője volt. Tartására jellemző, hogy egy hasonló korú tiszthelyettes, Mihály Miklós még a 80-as években, a barátságos kapcsolat ellenére is betartotta vele a szolgálati utat.

Pásztor Ferenc 1944-ben mint honvéd tiszthelyettes bátor helytállása révén szovjet tankokat lőtt ki. Hosszú, becsületes munkával eltöltött életutat követően, idős korban, nyugdíjasként lépett be a HOHE soraiba. Hasonlóképp tiszthelyettesként szolgált a kiskunfélegyházi Buzsik Pál.

Kecskeméten az egyik legjelentősebb múltú középiskola a Kecskemét Th. jogú város Fiú Felsőkereskedelmi Iskola volt. Számos, később a közéletben, művészetben, oktatásban ismertté vált tanulója szolgált a II. világháborúban.

Gyenes Pál (1927-2002) középiskolai tanulmányait is kettétörte a II. világháború. Honvéd zászlósként kellett felvennie a harcot a szövetséges repülőgépek ellen. A háborút követően az építőiparban, majd szakoktatóként, nevelőtanárként dolgozott.

Dorogi Károly (1919-2006) ismert, köztisztviselőként álló közéleti személyiség volt Kecskeméten. A Kecskeméti Felsőkereskedelmi Iskola diákjaként pénzügyi pályára készült, azonban fiatal zászlósként a keleti frontra került, a Donnál került hadifogságba. A hadifogságot követően pénzügyi-, majd közigazgatási-, sport középvezetőként dolgozott. Az életútjáról a Nemzeti Újságban 2006 májusában megjelent interjú az interneten is olvasható. Karcsi bácsi a Hősök Napja kecskeméti megemlékezései rendszeres és elismert szónoka, előadója volt.

Vitéz lovag Gyenes Sándor (1922-2011) a Kecskeméti Felsőkereskedelmi Iskolában 1942-ben tett sikeres érettségit követően banktisztviselő lett, majd bevonult és a Dnyeszter mellett harcolt tüzerként 1944 áprilisában. Hadifogság, majd a hazaérkezést követően pénzügyi vezetői munkakörök következtek. Későbbiekben a Tanárképző Főiskolát is elvégezte, rajzot tanított több iskolában. Volt iskolája öregdiák szervezetében meghatározó szerepet töltött be, rajzait, festményeit számos kiállításon mutatta be.

A Kecskemét Th. Jogú város Fiú Felsőkereskedelmi Iskola, az intézmény magasnak nem tekinthető tanulói létszáma ellenére jelentős katonai hagyományokat mondhatott magáénak.

Az 1910-ben indult intézmény első, 1913-as, majd a következő években érettségizett diákjai a tervezett békés életút helyett a hazáért történő fegyveres szolgálatot kellett, hogy vállalják. Sokan életüket áldozták a hazáért.

Az intézmény kezdeti periódusa, talán eszmei értelemben ellentétesnek tűnő katonai hagyományait két országosan ismert személy nevével fémjelelhetjük.

Tóth László gyalogsági hadnagy végezte az I. világháború alatt a felsős diákok katonai oktatását, akik 1918 őszén Hajnóczy Iván igazgató javaslatára nemzetőri szolgálatot láttak el. Tóth László később híres sakkversenyző, lapkiadó, nyomdatulajdonos, 1944-48 között pedig a város szociáldemokrata polgármestere volt.

A másik országosan ismert személyiség Héjjas Iván testvére, Héjjas Jenő volt. Héjjas Jenő 1921 augusztus-szeptemberében nagy számban vitte az intézmény diákjait Nyugat-Magyarországra, hogy e terület magyar hazánk része maradjon. Tudjuk, e küzdelem eredményes volt, ez kis részben a kerista diákoknak is betudhatóan. A jogászként, publicistaként is ismert Héjjas Jenő könyvben örökítette meg e dicső küzdelmeket. /A nyugat-magyarországi felkelés. Kecskemét 1925/ Itt kerista tanulói veszteségről nem tudunk.

Dubecz József a Kecskeméti Felsőkereskedelmi Iskola tanára, mint fiatal pedagógus együtt szolgált tanítványaival. Munkahelye történetét megírva, összegezte, számba vette az intézmény I. és a II. világháborúban hősi halott tanulóit.

Míg az I. világháború halottai emlékét már 1933. június 5., pünkösöd óta őrzi egy Imre Gábor szobrászművész által alkotott relief, a második világháború áldozatait, hősi halottait szinte mind személyesen ismerte, vagy az öregdiákok szövetségéből, vagy tanította őket.

Az alábbiakban a kegyelet és tisztelet jegyében összegezzük az intézmény I. világháborús halottai névsorát Dubecz tanár úr kutatásai alapján. Zárójelben jelezzük az intézményben töltött tanulmányi időszakot, majd megemlíjtük az esetleges rendfokozatot, hősi halál időpontját és helyét.

Annus Béla (1915-16), 1916, Bordás Alajos (1915-17), 1918. február 9., Füstöss Gyula (1911-14), 1918. május 8. olasz harctér, Gonda Ferenc (1912-15), 1916 augusztus Doberdó, Hajnal István (1914-16), elesett 1918. november 3-án Szabadszálláson a forradalmi zavargásokban, Halász (Zeisler Pál) (1910-13) 1915. október 27, Monte San Michele, Kovács (Krausz) József (1910-13), 1915. június 20. Jaroslau, Kovács Sándor (1912-15), kisézüst vitézségi érdemrenddel kitüntetett hadnagy sérülései miatt 1918. november 13. Kecskemét, Majthényi Pál (1912-15) hadnagy, Hadba vonulása miatt csak 1916-ban érettségizett, A szolnoki ellenforradalomban betöltött szerepe miatt 1919. május 4-én Szamuely Tibor parancsára a Lenin-fiúk kivégezték, Makula Sándor (1912-15), 1916-ban érettségizett, nagy ezüst vitézségi érdemrenddel kitüntetett zászlósként a román hadszíntéren esett el 1916. október 27-én, Nagy Géza (1911-14), 1918. július 12-én Asiagónál brit hadifogságba esett és ott halt meg, Pertl József (1912-14), 1915. augusztus 27. Stanislau, Szabó Árpád (1910-14), a háborús sérülései következtében Budapesten halt meg 1918. július 30-án, Szombathy Viktor (1912-16), 1916. július 6. Doberdó.

Ez az összegzés példa lehet más intézmények történetének megírása esetén a veszteségek összegzésére. Dubecz tanár úr összegezte intézménye II. világháborús veszteségeit is. Ők szinte azonos korúak, részben kollégái, tanítványai voltak. Ez esetben is ismertség esetén megjelölésre kerül az érettségi időpontja, beosztás, rendfokozat, alakulat valamint a halál időpontja és helye.

V. Herczegh László. A M. Kir. 6. tüzérosztály karpaszományos őrzetője, Imecs Albert a Don mellett esett el 1942-ben, Rápolthy Miklós, 1945 Dunántúl, Reinhardt Tibor Magyarország 1944, Koch János, karpaszományos tizedes Don-kanyar 1943, Romváry Tibor zászlós, Rozgonyi Károly 1943 január a Donnál a bekerítésből történő kitörés közben, Sass Miklós árkász főhadnagy, a Signum Laudis kitüntetettje, Somodi Gyula hadnagy, Széchenyi Tibor hadapród őrmester, 1945 Dunántúl, Tímár Dezső és fia dr. Tímár Mihály tanárok, 1944-ben a deportálás, a holokauszt áldozatai lettek, Ferenczi Miklós, Grósz György, Kiss Pál, Klein Zoltán, Krausz Pál, Stauber Sajka Béla izraelita munkaszolgálatosként a frontra kerülve haltak hősi halált, Hollós Endre, 1944. december 31-én a nyilasok kivégezték. Kammerer Dezső 1945-ben esett el, Lotz Vilmos, német SS katona volt, 1945-ben esett el, Nyilasi Ernő honvéd 1945-ben, Parragh Tibor, Udvardi László, Winkler Béla, Kreiger Valér, Mészöly Kálmán honvédek 1944-ben. Bizonyára e felsorolás nem teljes.

Az osztálytársi, baráti szeretet az élet utolsó pillanatáig jellemezte az akkori fiatalokat. A már említett Dorogi Károly zászlós karjai közt halt meg a hadifogság borzalmas körülményei között osztálytársa, Hübscher Márton (1916-43) zsidó munkaszolgálatos honvéd. Az ő, és a többi zsidó munkaszolgálatos honvéd emléke előtt ez úton is kifejezzük tiszteletünket.

Túl a hősi veszteségeken, természetesen más tanárok, diákok is szolgáltak az iskolából az I. vagy a II. világháborúban: Gonda Jenő, Tímár Sándor, dr. Szmodiss Mihály, Kristolofil Antal Kiss István, Horváth István, Szabó Pál vagy Igó Elek. Nekik békésebb életút adatott.

Talán még egy rendkívüli érdekesség: a koalíciós idők végéig itt tanító Fuderer József 1914 előtt Szarajevóban tanította Gavrilo Principet is.

A hősök tiszteletszerű említése mellett Istennek hála beszélhetünk a HOHE kereteiben még tevékenykedő, közöttünk előről is.

Dr. Bagi László (1914-) az ország egyetlen rubindiplomás jogásza, volt kecskeméti ügyész 1914 augusztusában született Kecskeméten. A nemesi származású családban hagyomány volt a jogi hivatás. Dédapja id. Bagi László ügyvéd 1848-ban önként beállt a szabadságharc honvédségébe. Részt vett a pákozdi csatában, később Kecskemét főbírája, majd polgármestere lett. A családot 1920-ban román tisztek üzték el aradi otthonukból.

Laci bácsi volt kecskeméti ügyész, honvédtisztként végigharcolta a II. világháborút. Az ÁVH 1953 márciusában minden ok nélkül letartóztatta, majd a hírhedt Markó-utcai börtönbe került. A megpróbáltatások ellenére a későbbiekben folytatta a jogi pályát, közel a 100. életévében is szellemi frissességben él.

Antalfy István (1924-) a debreceni piaristáknál érettségizett. Könyvelői pályára készült, azonban 1945-49 között a szovjet hadifogság következett. Hazatérve gépállomásokon gépiró, könyvelő, majd főkönyvelő volt. Salgótarjánban 1956 decemberében tüntetőként ott volt a tragikus sortűznél. Főkönyvelői munkája mellett, majd nyugdíjasként jelentős alkotások fűződnek a nevéhez. 41 verskötetet jelent meg. Számos katonai és civil kitüntetésben részesült: többek között Pilinszky János-díjas és a Magyar Kultúra Lovagja. Máig ő a Hadifogyó Híradó című lap főszerkesztője.

A fentiekben már olvashatók vitéz Balla János emlékezései. Az eredetileg szentkirályi család a Délvidék 1941 április felszabadulását követően Vajszkára költözött, itt gazdálkodtak. A már említett Jánoson kívül még további négy fiútestvér volt a családban. Károly és József már nem élnek, János, István és Sándor Istennek hála igen magas életkorban is egészségesen tevékenykednek. A testvérek között életkor alapján ki honvédként, ki pedig levontként szolgált a hazát.

Mivel az életben léteznek soha el nem múló lehetőségek, ezek életkortól függetlenül rendelkezésre állnak. A kecskeméti Rendőrfalu legidősebb, 95 évében járó lakosa, Kecskeméti János szabómester, a Délvidékért emlékérem birtokosa most döntött a HOHE soraiba történő belépés mellett.

Természetesen a középkorú generációból is számos ismert, értékes személyiség tevékenykedik a HOHE-ben. Így példaként Fejős Jenő ismert magyar nóta énekes, vagy Kurucz Ferenc biztosítási szakember.

Nem udvariatlanság, de itt említjük v. Kovácsné Kosztra Ilonát, aki a II. világháború alatti női kisegítő szolgálatban segített. Ő tanítónő volt, Ludovikát végzett férjét még egy 1968-ban tett kijelentésért is meghurcolták. Hasonlóképp a női kisegítő szolgálatban segített Pálínkásné, Katika. Ő jelenleg a Hadiárva Országos Szövetsége munkáját segíti a HOHE mellett.

A MÁV, magyar vasutasok fontos szerepet tölthettek be a visszatért országrészek közlekedési vérkeringésének működtetésében, így a honvédség szállítási feladatainak megoldásában is.

Tehát a MÁV, mint szintén „egyenruhás”, vezénylési rend alapján működő testület jelentős szerepet vállalt a Magyar Királyi Honvédség feladatainak megoldásában. A MÁV alkalmazottai mondhatni katonai fegyellemmel szolgálták a hazát. Ilyen felelősségteljes munkát másképp nem lehetett elvégezni. Sok esetben halálos veszélyek között kellett dolgozni, ellátni a szolgálatot.

Néhány érdekes példát lehet itt megemlíteni. Több, akkor fiatal alföldi származású vasutasnak kellett szolgálni Észak-Erdélyben 1940-44 között.

Korom András Szeged környékéről, Károlyfalvi József Orosházáról kerültek Kolozsvárra. Életük meghatározó élménye volt a visszatért, akkor minden vonatkozásában magyar város hazafias lelkülete, színes és gazdag magyar kulturális- és sportélete. Az akkor ott élő románok is kedvesek, közvetlenek voltak.

A szépen induló időszak utolsó hónapjai szomorúak voltak. A szovjet vagy román légi támadások nem igazán tűntek veszélyesnek, azonban az 1944 augusztusi amerikai légitámadás borzalmas volt. A Liberátorok bombáikat a pályaudvarra dobták, a bejáratit jelzőtől a kijáratit jelzőig. A borzalmas erejű bombázás hatását mutatja, hogy a szétbombázott sínpárok az égnek meredtek. Sajnos az állomáson és a környező lakónegyedekben nagyszámú emberélet esett áldozatul e terrorbombázásnak.

A honvédség Tordánál végrehajtott támadó, majd védelmi jellegű hadműveleteit támogatni kellett szállításokkal. Kolozsvárt az utolsó pillanatokban hagyták el. Emlékezetükben a magyar lakosság ragaszkodása, illúziói is megőrződtek, hiszen az 1944 szeptemberi, rövid ideig sikeres támadás után a városon átkísért román hadifoglyoknak sokan „Így mentek a Tiszáig!” és hasonló mondatokat kiabáltak. A folyamatos légitámadások miatt a Kolozsvár-Nagyvárad közötti, egyébként pár órás utazás hosszú napokig tartott.

Károlyfalvi József és az orosházi gimnazista osztálytársa Németh Jenő számára, aki hosszan szolgált a Magyar Királyi Honvédségben örök példakép maradt mennyiségtan-természettan tanáruk, Enesey László, aki fiatal tartalékos tisztként halt hősi halált a Donnál.

Szilágyi János a Békéscsaba melletti Lőkösházáról került Erdélybe. Itt kezdődött a MÁV pályaeépítő részlegénél eltöltött aktív életszakasza, melyet vezetői beosztásban történő nyugdíjba vonulás zárt le. Idős korban is büszkén emlékezett a Szeretfalva-Déda vasútvonal rendkívül gyors és jól szervezett építésére. Ő is a háború végéig szolgált Erdélyben, 1945 elején választhatott a szovjet hadifogság és az Ideiglenes Nemzeti Kormány által szervezett hadosztályba történő belépés között. Nyilvánvalóan az utóbbit választotta, mikorra azonban Ausztriába érkeztek, már semmi feladatuk sem volt.

Munkatársa, Vasadi Pál egész életében büszke volt Erdélyért emlékérmére.

A kecskeméti Dutkon István és Pintér János szintén több állomáson szolgáltak az 1941-es határok között.

Sajnos az információk hiányában még csak néhány életútra utalhatunk.

Kuna Miklós (1927-2005) számára érdekes fordulatokat alakított ki a sors. Az I. világháborút követően Erdélyből távozni kényszerült a család, mert az édesapa magyar börtönőr-tiszt volt. A család 1944 végén a közeledő szovjet csapatok elől Németországba, Sziléziába menekült. Itt nem volt más választása, mint német katonának beállni, a Wehrmacht soraiba. A háború után hazatért, hosszú ideig elismert pedagógusként tevékenykedett Kecskeméten. Volt zászlós, tanító kollégájával, Tápai Illéssel nehezen tudták visszatartani a kommunista rendszer kritikáját...

Nyikos Balázs bácsi élete a Kecskemét és Nagykőrös közötti Talfáján, gazdálkodásban telt el. A 90. életéhez közeledve, ma is büszkén emlékezik 1944-45-ös rövid pár hónapos katonai szolgálatára.

Talán jelképesen mutatja a katonai hagyományok családi megőrzését, hogy Varga József nagyméretű katonaképe ott függ idős felesége és fia otthona szobájának falán. Ő is túlélte a keleti front harcait, a Krímben kezdődött hadifogságot, ez azonban életét és egészségét döntően befolyásolta.

Sajnos számos életút az érintett távozása miatt már nem tűnik feltárhatónak, ismeretlen lesz, homályban marad. Csak remélhetjük, hogy valamely utód, leszármazott egyszer majd indítást érez felmenői életútja, küzdelmei feltárára.

Hadtudományos kutatás és a kecskeméti HOHE

Kecskemét mindig ismert volt jelentős, itt már említett történelmi és hadtörténelmi hagyományairól is. Az 1990-es rendszerváltás előtt e hagyományokat legfeljebb szűk családi, baráti körben lehetett emlegetni, ápolni. Ennek ellenére számos kutató jelentős kutatási eredményt, anyagot vagy éppen személyes-családi tárgyi vagy szellemi emléket halmozott fel. Ezek rendszerezése, nyilvánosságra hozatala, publikálása csak a rendszerváltást követően válhatott lehetővé.

A magas életkort megért Tormássy-Szávits Sándor ezredes, a 7. Zrínyi Miklós gyalogezred zászlóaljparancsnoka csak a Bács-Kiskun-megyei Levéltárban adhatta le legépelt emlékezéseit a 80-as évtizedben.

Úgyszintén levéltári dokumentum a 13. könnyűhadosztály parancsnoka Grassy József vezérőrnagy a doni frontról Kecskemétre küldött levelezése. E dokumentumokat csak kutatók használják, idézik.

Hasonlóképp levéltári dokumentum Hollóssy-Kuthy László ezredes, ezredparancsnok a frontról a HM-be küldött jelentése.

Az első visszaemlékezés, memoár, mely kecskeméti szerzőtől a II. világháborúról megjelent, a 2. Magyar Hadsereg tisztje, Bártfai Szabó László műve: Az utolsó emberig címmel, melyet a szerző jelentetett meg 1988-ban magánkiadásban, a Sinus Kiadó gondozásában.. Ekkor már megjelenhettek bizonyos szempontokra tekintettel az első memoár jellegű művek.

Az asztalfiókokban összegyűlt jegyzetek, emlékek, naplók a 90-es évektől már könyv-formát ölthettek.

A front, a hadifogság emlékei ismertté válhattak az olvasók széles rétegei előtt. Dr. Kovács Andor akkor századosként a 7. gyalogezred századparancsnoka, ma ezredes, Ablak az oroszokra című, a 90-es évek elején megjelent dokumentumkötetében filmszerűen pergeti le a hadifogság, a lágerek életét, kegyetlen mindennapjait.

Földi János az 1. lovashadosztály léghárító tüzér altisztjeként először gépelt, levéltári anyagként rögzítette emlékeit, majd 1998-ban, alakulatának még élő tagjaival összeállították egységük történetét, harcaik emlékét. Szép hazánk, teértem él a légvédelem címmel jelent meg ez az érdekes kis könyv.

Már említettük Dubecz József tanár úr munkásságát, ő iskolatörténeti könyvében a Kecskeméti Felsőkereskedelmi Iskola I. és II. világháborús hősi halottai névsorát állította össze.

Dr. Szelei Béla gondos, aprólékos munkája eredményeképpen 2006-ra megjelent könyvében összeállt a II. világháború kecskeméti hősi halottainak névsora.

A Visszatekintés 1956 című, a BKM TIB és az 1956 Magyar Nemzetőrség által kiadott könyvben v. lovag Gyenes Sándor idézte fel II. világháborús és 1956-os emlékeit.

Szintén megtalálható a Magyar Elektronikus Könyvtárban a másik hajdani kerista diák, Dorogi Károly százados /akkor zászlós/ visszaemlékezése, mely eredetileg a Nemzeti Újság 2006. május számában jelent meg.

Kecskemét városrészei: Hetényegyháza és Méntelek hősi halottai névsorát állította össze Szakonyi István János könyvében, alapos és pontos kutatómunka eredményeképpen.

Bár nem a HOHE tagja, de jelentős érdemeket mutathat fel v. Tiszaugi Szabó Tamás a kecskeméti hadtörténelem rekonstruálásában. Már több könyve jelent meg kecskeméti személyiségekről, élettörténetükről, harcaikról. Ezen művekben nagyszámú második világháborús katona vitéz emlékeit ismerteti.

Dr. Jósa Iván hadtörténeti kutatásai rendkívül széles területekre terjednek ki. Könyveiben ismerteti az olvasóval Bottyán János tábornok és Kecskemét kapcsolatát, összegyűjtötte Kecskemét és környéke katonadalait, ismerteti saját 1956-os debreceni katonai emlékeit. Dr. Jósa Ivánnak nem kizárólag a hadtörténet a kutatási területe. Kutatja saját családtörténete és a XIX. századi magyar regényirodalom kapcsolódási pontjait is.

Kiemelkedő hadtörténeti-hadtudományos munkásságot mutathat fel Kenyeres Dénes nyá. ezredes, nemzetőr tábornok. Rendkívül termékeny alkotó, mintegy másfél évtized alatt több mint tíz kötete jelent meg.

Művei foglalkoznak a kecskeméti katonai repülés, a kecskeméti helyőrség és katonai alakulatok történetével. Kecskemét hadtörténelmén túl kutatásai kiterjednek a katonai kitüntetések történetére, de haditechnikai részletekre is, példaként a MH harci helikoptereire, szállító repülőgépeire.

Mivel kutatásai átfogják a magyar hadtörténelem széles horizontját, történelmi konferenciák, szimpózionok rendszeres előadója. Szintén rendszeres szereplője, szónoka a különféle történelmi, hadtörténelmi megemlékezéseknek.

Dr. Károlyfalvi József az I. világháború, a forradalmak, az ellenforradalom, valamint II. világháborús történelmünk katonapolitikai kérdéseivel foglalkozik.

Konferenciáink rendszeres előadója Kozicz János történész, a Piarista Általános Iskola volt igazgatója, jelenlegi tanára. Az ő kutatásai, könyvei a magyar hadtörténetet a zászló- és a címertörténet felől közelítik meg. Kutatásai, előadási foglalkoznak 1848-49 hadtörténetével, ezen belül a piaristák szerepével.

Az emlékek rögzítésének, megőrzésének új eszközei a film, a DVD. Itt kell megemlítenünk dr. Földi János munkásságát, aki hűségesen vette fel kamerával rendezvényeinket. DVD felvételt készített Fekete Ákos tanár-történész Hegedűs Ferenc emlékeiről, életútjáról. Szintén videó-felvétel készült Szabó Pálról (1909-2006), aki diákkora, életútja mellett beszélt diákkoráról, főhadnagyként a keleti fronton történt harcairól, valamint a fogságba esve hősi halált halt testvéréről, Szabó István (1912-44) főhadnagyról.

Szabó Pál honvéd tartalékos főhadnagyi, majd gazdasági-pénzügyi vezetői életútját idős korában megírt memoárjában öröközte meg.

Természetesen az eddigiekben is segítettük, igény és szükség szerint segíteni is fogjuk a Hadtörténeti Intézet már említett hivatásos történészei kutatásait, munkásságát.

A II. világháború hadtörténete rögzítése a szerencsésebb helyzetű nyugat-európai országokban már a háború után néhány évvel befejeződött. Hazánkban az ideológiai korlátok csak 1990 után dőltek le. Remélhető, hogy az azóta lezajlott erőfeszítéseink hozzájárulhattak a magyar hadtörténet feltárásához, a helyes identitás és értékelés kialakításához.

Jósa Iván - Károlyfalvi József

Zárszó

A fentiekben a Honvéd Hagyományörző Egyesület Bács-Kiskun-megyei Területi Szervezete majd negyedszázados tevékenységét tártuk a tisztelt olvasó elé.

Negyedszázad történelmi mértékkel tekintve is hosszú idő. Történelmileg behatárolható rendszerek tartottak ennyi ideig.

Ha a statisztika nyelvén szeretnénk tevékenységünket összefoglalni, akkor emlékművek, szobrok tucatjairól, könyvek, tanulmányok, cikkek százairól, megtartott megemlékezések, rendhagyó történelem órák ezreiről beszélhetnénk. Természetesen azonban a jelképek fontosságán túl nem ez a legfontosabb. Az tűnik talán a leglényegesebb szempontnak, hogy nagy számú fiatalnak továbbadhassuk a hazaszeret eszméit, katonai hagyományaink fontosságának felismerését. E munka az egész közösség műve volt. Nem áll szándékunkban felállítani semmiféle rangsort. Mindenki azt a munkát végezte, ami legközelebb állt hozzá. Idős, a világháborút megjárt tagjaink megjelenése, kiállása már magában tiszteletet ébreszt a fiatalokban, a hallgatóságban, példaképet jelentenek.

A jövőre nézve még számos tervünk van. Kitűnő példák állnak előttünk terveink, céljaink megvalósításában. Szulyovszky László a kitűnő erdész saját erőfeszítéséből egy nagyszerű 1948-49-es emlékmúzeumot teremtett Kecskemét-Hetényegyházán, melyben nagyszámú relikviát állított ki, mutat be.

Szeretnénk a várost segíteni abban, hogy a Kecskeméten megtalálható az I. és a II. világháborúból származó katonai relikviákból a múlthoz méltó kiállítóhely jölessen létre. Nem közvetlenül e gondolatköröt érinti, de a kecskeméti sport emlékei is hasonlóképp méltó kiállítóhelyre várnak. Bár közreműködésünkkel számos emlékhely, emléktábla létesült a városban és a megyében, terveink szerint még e területen is várnak feladatok ránk.

Az emberi lét szomorú törvényszerűsége az idősebb generációk távozása. A kecskeméti HOHE a rendszerváltás körüli alapítói, nagy egyéniségei közül már sokan nincsenek közöttünk. Emléküket, munkásságukat a legnagyobb tisztelettel őrizzük meg.

Szeretettel és tisztelettel vesszük körül a még közöttünk élő veteránokat. Érdekes, hogy még ma is sokan keresik a HOHE-vel történő kapcsolatfelvételt. Örömmel fogadjuk a legkülönbözőbb korosztályokból az elkötelezett, céljainkért munkálkodni szándékozó nők és férfiak csatlakozását.

Isten segítségével már ez évben is megemlékeztünk a doni áttörés évfordulójáról. A Nagytemplomban dr. Jeney Gábor prédikációját követően Kenyeres Dénes emlékbeszéde hangzott el, majd koszorúzásra került sor.

A kecskeméti HOHE január 16-i tisztújító értekezlete Kristóf Árpád levezető elnök javaslatára új elnökké Kenyeres Dénes ny.á. honvéd alezredest, hadtörténészt választotta.

Munkánkat a következő években is a korábbi elkötelezettséggel, reményeink szerint Isten segítségével szeretnénk folytatni. Erre a múlt kötelez bennünket.

Jelen összefoglalónk képanyagában természetesen nem kizárólagosan a HOHE-ről, hanem velünk azonos célokat megfogalmazó, más társszervezetek /56 Magyar Nemzetőrség, TIB, 56-os Bajtársi és Baráti Szövetség, az MVSZ, HONSZ, a 1848-as Honvéd és Huszár hagyományörző bandérium/ életéről, megjelenéséről is közöltünk illusztrációkat. Itt köszönjük Sipiczki Sándor, a Kecskeméti Lapok újságírója segítségét egyes fotói felhasználásáért.

Jósa Iván - Károlyfalvi József

Képek jegyzéke

1. Dr. Bibó Zoltán és dr. Kováts Andor 1942-ben
2. V. Simon Balázs orvos ezredes
3. Hegedűs Ferenc 1939-ben
4. Szeverényi István 1941-ben
5. A Szeverényi testvérek
6. A Szeverényi család tablója
7. A hadifoglyok hazatéréséről tudósít a helyi sajtó
8. Ménesi Imre verse és aláírása
9. Dr. Bagi László 2012-ben
10. Vak Bottyán kopjafa felavatása a Lestár Péter Szakközépiskolában
11. A 7. gyalogezred emlékműve felavatása, 2006 szeptember
12. Veteránok tisztelete
13. A HOHE díszegysége
14. Doni megemlékezés a Városházán, 2013 január
15. Veteránok az első sorban Balról jobbra: Dr. Bibó Zoltán, dr. Kováts Andor, Szeverényi István, v. Simon Balázs, v. Balla János
16. A díszalakulat
17. Parancsnoka Szőke László
18. Dr. Szabó Dénes és v. Gyenes Sándor
19. Kuna Miklós
20. Görgey-kiállítás Kecskeméten
21. Huszár hagyományörzők
22. Trianon és a K.u.K. emléke
23. Koszorúk dr. Szobonya Zoltán emlékének
24. Sántha Tibor
25. Horváth István és Szabó Pál 2001-ben
26. Előadók, segítők, szervezők: Szabó Péter
27. Babucs Zoltán
28. Maruzs Roland
29. Péterné Fehér Mária
30. Kozicz János
31. Pintér István, Kenyeres Dénes, Zetényi Csukás Ferenc
32. Bajtai Mária
33. V. Magassy Sándor
34. Ujlaky István és Károlyfalvi József
35. Szakonyi István János és műve
36. Vincze Zsigmond diákjaival
37. Zombory István emlékbeszéde a Kecskeméti Református Temetőben
38. Héjjas Mihály emlékműve
39. Kuti József lelkész imája és középiskolások tiszteletadása
40. A Piarista Gimnázium emléktáblája előtt
41. A Mollináry-emlékmű
42. Emléktábla a Nagytemplom falán
43. Hősök Napja 1998 Az első sorban középen kamerával dr. Földi János. Tőle balra Dorogi Károly, Pásztor Ferenc. Közöttük Jankahidy Ottó
44. Hősök napja 2013 május

45. A Katona József Gimnázium tanulója szavalata
46. Dubecz József, Gyenes Sándor, Gyenes Pál, Dorogi Károly kerista öregdiákokkal
47. A Felsőkereskedelmi Iskola emléktáblája
48. A Ferenc József laktanya
49. A Czollner-téri lovarda
50. Ma az Angolkisasszonyok Gimnáziuma tornacsarnoka
51. A hetényegyházi emlékmű
52. Az első helyi mű a Don-kanyarról
53. A Légvédelem emléke
54. HOHE és irodalom: Antalfy István
55. Dr. Jósa Iván és egy magyar nábob
56. Tisztelet a veteránoknak
57. Dr. Szelei Béla a veszteségek összegzője
58. Kenyeres Dénes és dr. Jósa Iván koszorúznak. Mellettük Sipiczki Sándor fényképez
59. Nyitray András (középen, civilben) doni megemlékezésen
60. 1848 idézői
61. Tüzérek a hetényi erdőben
62. 56-osok, nemzetőrök koszorúznak 2011. október 23.
63. A Köztér helyi lap tudósít a HOHE rendezvényről 2003 január
64. Közös eszmék, célok: MVSZ konferencia Kecskeméten 2000 augusztus. Középen dr. Henkey Gyula
65. Koszorúzás a Nemzetvédelmi Egyetemen 2013 május
66. V. Faraghó István emléke is megörökítésre vár
67. Seybold Károly főhadnagy időskori képe
68. Dorogi Károly köszöntése hajdani iskolájában
69. V. Gyenes Sándor emlékbeszéde
70. Dr. Kovács Lóránd volt MVSZ vezető, HOHE rendezvények előadója
71. V. Tiszaugi Szabó Tamás műveivel
72. Kecskeméti János (jobbról) 95 évesen lép be a HOHE-be
73. Előadónk volt: dr. Frigyesy Ferenc történész, MVSZ vezető
74. Emlékezők 2014. január 12-én
75. Dr. Jeney Gábor prédikációja a Nagytemplomban
76. Vitézek az első sorban. Jobbról Szajkiné v. Bánó Eszter területi vezető
77. Továbbra is várjuk segítségük: Székelyné Kőrösi Ilona történész-muzeológus
78. Sikari Kovács Béla építész
79. Jó egészséget a veteránoknak!

Borító: 1848-as Emléktábla a Nagytemplom falán

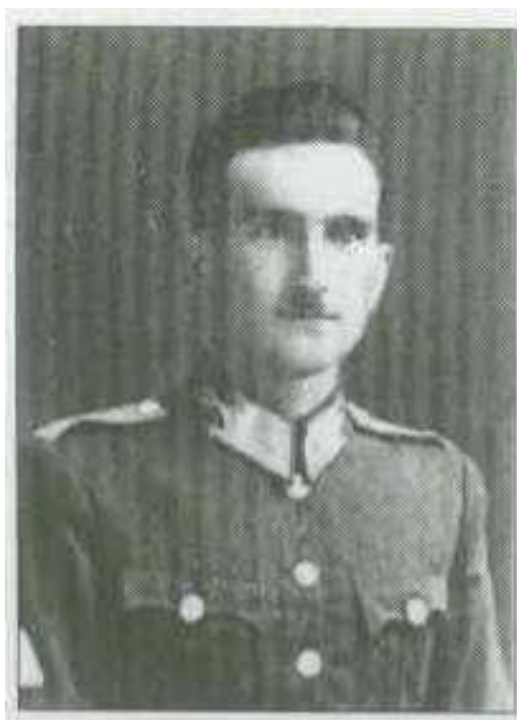
KÉPEK

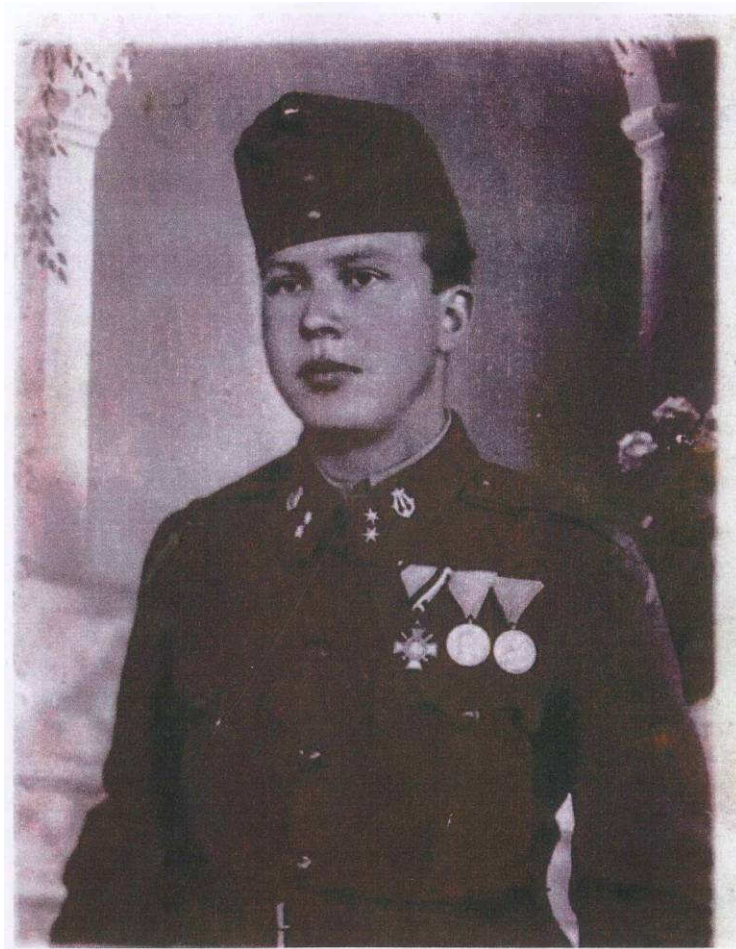
1. Dr. Bibó Zoltán és dr. Kováts Andor 1942-ben

2. V. Simon Balázs orvos ezredes

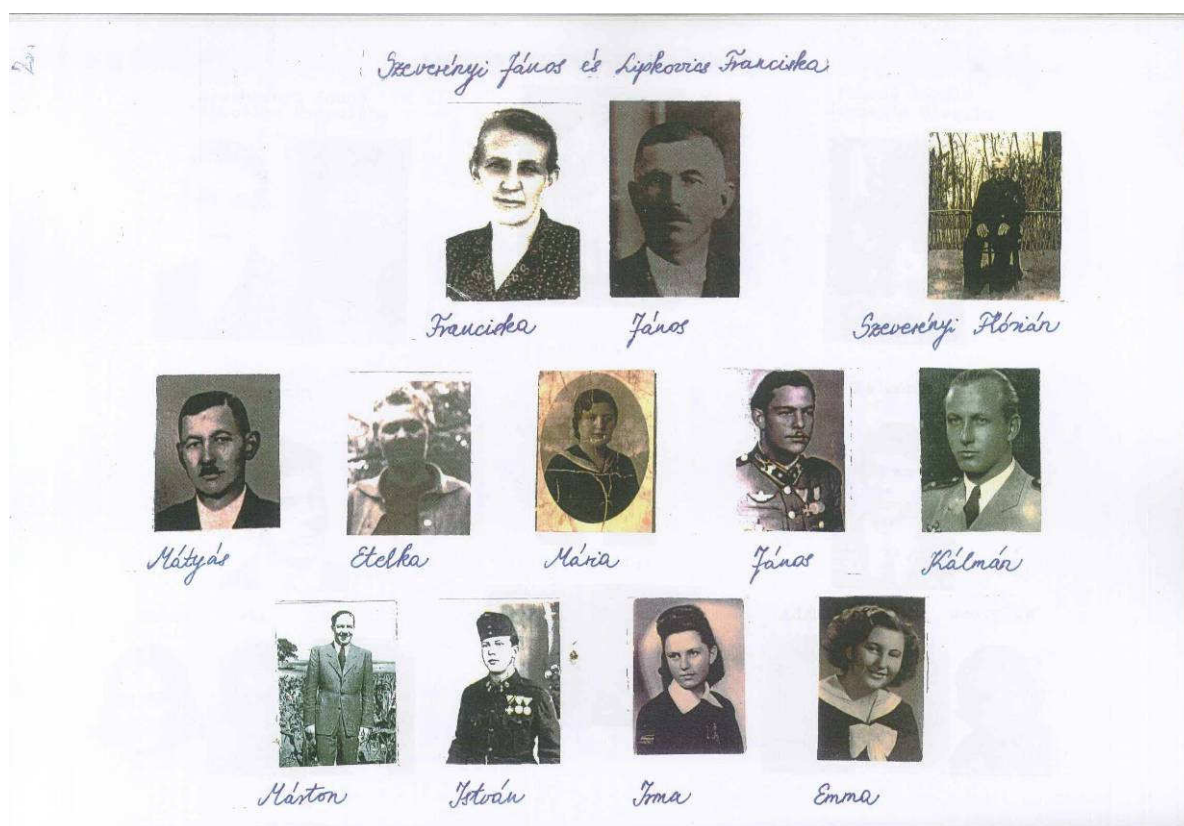
3. Hegedűs Ferenc 1939-ben

4. Szeverényi István 1941-ben

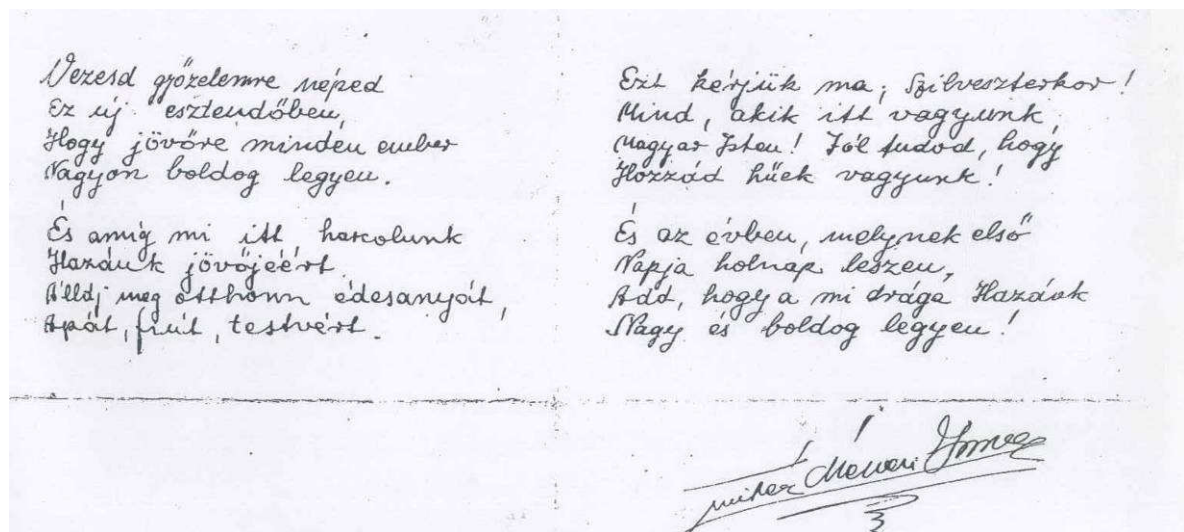

5. A Szeverényi testvérek

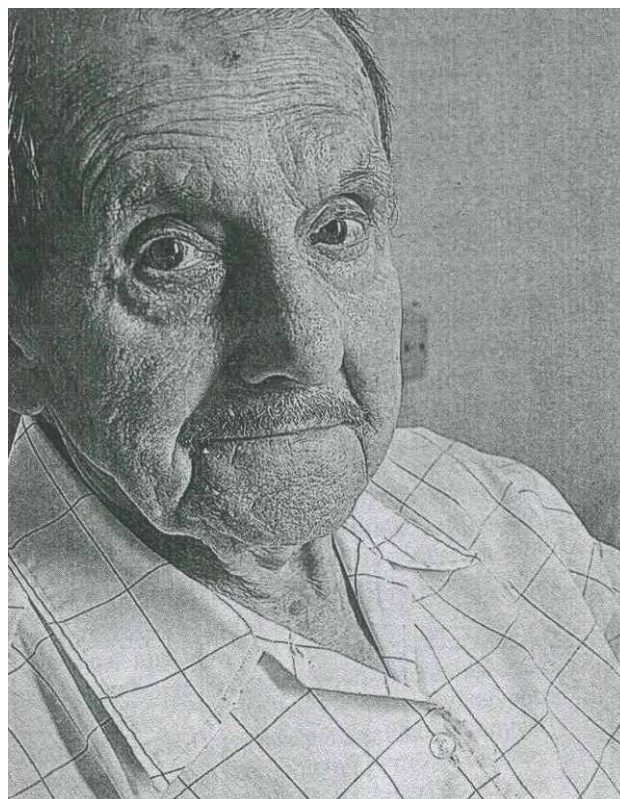

6. A Szeverényi család tablója

8. Ménesi Imre verse és aláírása

9. Dr. Bagi László 2012-ben

10. Vak Bottyán kopjafa felavatása a Lestár Péter Szakközépiskolában

11. A 7. gyalogezred emlékműve felavatása, 2006 szeptember

12. Veteránok tisztelete

13. A HOHE díszegysége

14. Doni megemlékezés a Városházán, 2013 január

15. Veteránok az első sorban Balról jobbra: Dr. Bibó Zoltán,
dr. Kováts Andor, Szeverényi István, v. Simon Balázs, v. Balla János

16. A díszalakulat

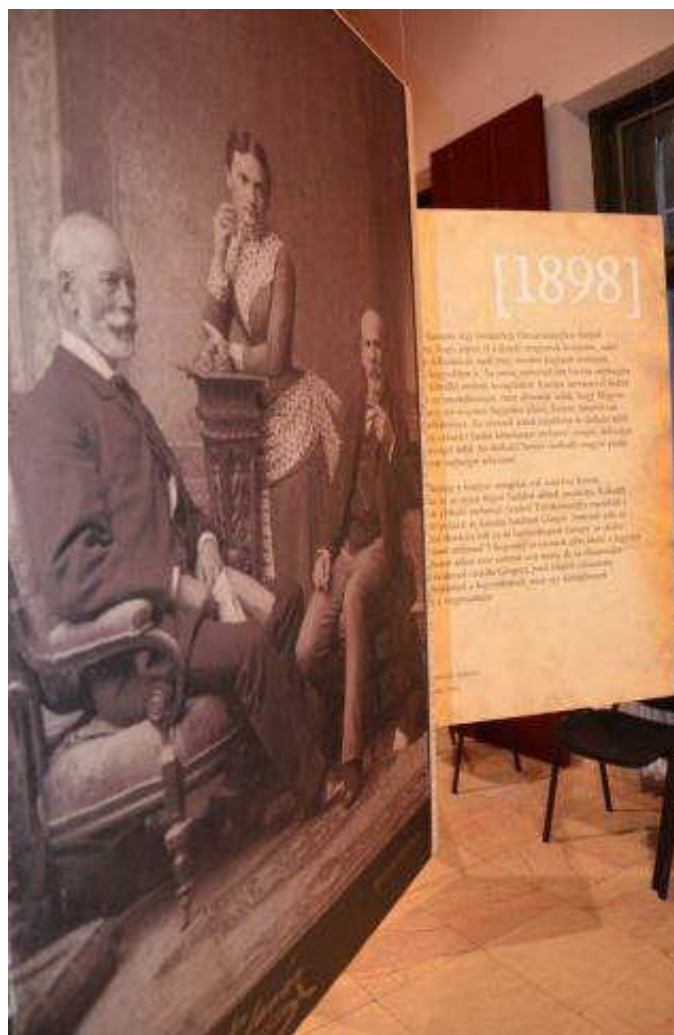
17. Parancsnoka Szőke László

18. Dr. Szabó Dénes és v. Gyenes Sándor

19. Kuna Miklós

20. Görgey-kiállítás Kecskeméten

21. Huszár hagyományőrzők

22. Trianon és a K.u.K. emléke

23. Koszorúk dr. Szobonya Zoltán emlékének

24. Sántha Tibor

25. Horváth István és Szabó Pál 2001-ben

26. Előadók, segítők, szervezők: Szabó Péter

27. Babucs Zoltán

28. Maruzs Roland

29. Péterné Fehér Mária

30. Kozicz János

31. Pintér István, Kenyeres Dénes, Zetényi Csukás Ferenc

32. Bajtai Mária

33. V. Magassy Sándor

34. Ujlaky István és Károlyfalvi József

35. Szakonyi István János és műve

36. Vincze Zsigmond diákjaival

37. Zombory István emlékeszéde a Kecskeméti Református Temetőben

38. Héjjas Mihály emlékműve

39. Kuti József lelkész imája és középiskolások tiszteletadása

40. A Piarista Gimnázium emléktáblája előtt

41. A Mollináry- emlékmű

42. Emléktábla a Nagytemplom falán

43. Hősök Napja 1998 Az első sorban középen kamerával dr. Földi János.
Tőle balra Dorogi Károly, Pásztor Ferenc. Közöttük Jankahidy Ottó

44. Hősök napja 2013 május

45. A Katona József Gimnázium tanulója szavalata

46. Dubecz József, Gyenes Sándor, Gyenes Pál, Dorogi Károly kerista öregdiákokkal

47. A Felsőkereskedelmi Iskola emléktáblája

48. A Ferenc József laktanya

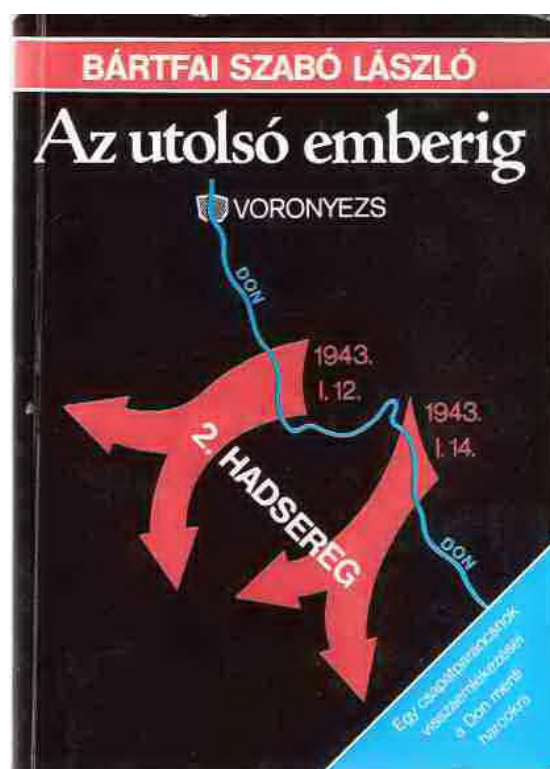
49. A Czollner-téri lovarda

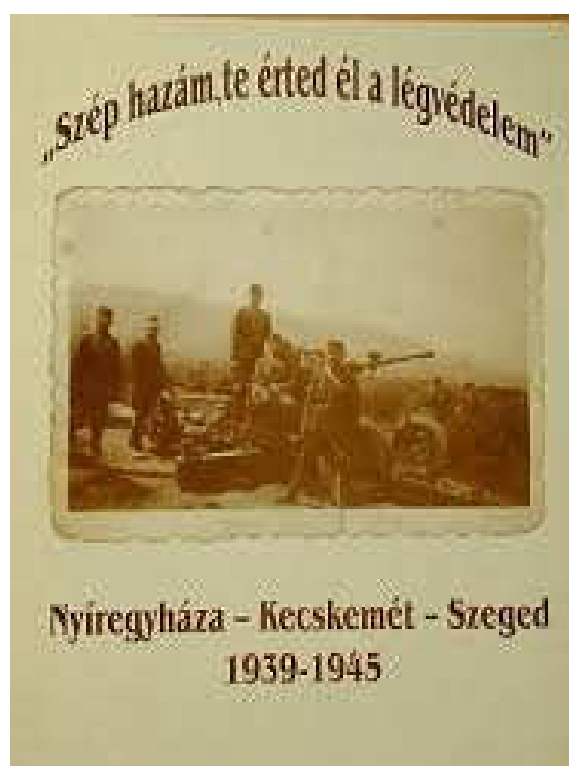
50. Ma az Angolkisasszonyok Gimnáziuma tornacsarnoka

51. A hetényegyházi emlékmű

52. Az első helyi mű a Don-kanyarról

53. A Légvédelem emléke

54. HOHE és irodalom: Antalfy István

55. Dr. Jósza Iván és egy magyar nábob

56. Tisztelet a veteránoknak

57. Dr. Szelei Béla a veszteségek összegzője

58. Kenyeres Dénes és dr. Jósa Iván koszorúznak. Mellettük Sipiczki Sándor fényképez

59. Nyitrai András (középen, civilben) doni megemlékezésen

60. 1848 idézői

61. Tüzérek a hetényi erdőben

62. 56-osok, nemzetőrök koszorúznak 2011. október 23.

MEGEMLÉKEZÉS

Szerte az országban, s így Kecskeméten is január közepén megemlékeztek az 1943. január 12-i doni áttörés 60. évfordulójáról. Szomorú nap ez mindmáig, hiszen a tizennégyezer nyolcszáz katonát számláló kecskeméti hadosztályból mindössze két és félezeren maradtak életben.

A német kormány követelésére 1942. tavaszán mozgósították a magyar csapatok jelentős részét, majd felállították a mintegy kétszáztízezer főt számláló második magyar hadsereget. A nyár folyamán szállították őket vagonokban a hadműveleti területre, és a rettenetes kánikulában, partizánok támadásai közepette, több mint 1000 km-es erőltetett gyalogmenettel jutottak a frontvonalhoz. E hadsereg kötelékébe tartozott a kecskeméti 13. Könnyű hadosztály és alakulatai, a 13. tábori tüzérezred, a 7. gyalogezred, a 13. huszárszázad és egyéb alegységek. Ők augusztus közepén kerültek először harcba a szovjet csapatokkal, és a kecskeméti Zrínyi bakák az őszi harcokat is beleszámitva, súlyos veszteségeket szenvedtek el. A rettenetes orosz télben akadozó ellátás, hiányos öltözet és csökkenő harcérték mellett a magyar honvédek igyekeztek kitartani, amíg lehetett. A katonák jelentős része hősi halált halt, sokan megfagytak, megsebesültek, hadifogságba estek vagy eltűntek. A szerencsésebbek hónapokig harcolva vonultak vissza. Február közepére a tizennégyezer nyolcszáz fős kecskeméti hadosztályból már csak kétszázhuszonöt tiszt és kétezerháromszázötvennégy honvéd maradt. 1943. május 22-én érkezett haza a véres harcok színhelyéről néhány vasúti szerelvényen a kecskeméti kontingens megmaradt része. A teljes magyar hadsereget több mint száznegyvenezer fős veszteség érte.

Mindezek után az egyik legfájóbb dolog az volt, hogy több mint negyven évig hivatalosan senki nem sirathatta el odavesztett hozzátartozóját.

Kecskemét önkormányzata és a Honvéd Hagyományőrző Egyesület Területi Szervezete a Don menti csaták 60. évfordulóján emlékülést szervezett a városháza dísztermébe. Itt egy-egy egyesület tagjai, a Vitézi Rend tagjai és más meghívottak is részt vettek. A megemlékezésre a Katona József Múzeum közönségéből a megőrzésében lévő 13. tábori tüzérezred egy csapat zászlaját. Diszórseget adott a Szentgyörgyi Dezső pülobázis egyik raja. **Dr. Szeberényi Gyula Tamás** önkormányzati bizottsági elnök köszöntöje után **dr. Jóna Iván** tartalékos hadnagy, a HOHE országos alelnöke, a területi szervezet vezetője tartott előadást, majd az Obsitos citera egy műsora következett. A még közöttünk élő doni hősök közül **Bibó Zoltán** és **Dorogi Károly** tartalékos századosok és a lengvenéves **Kelő János** őrmagy is szót kapott.

A kecskeméti Nagytemplomban idén 11. alkalommal kecskeméti sor emlékező szentmisére, amelyet **Farkas László** plébános helynök celebrált. A városházi résztvevők mellett a városi hírvő is megjelent. A szentmise végén vitéz Molnár Roska mondott verset, majd a Himnusz és a Szózat zárta az emlékezt.

A Honvéd Hagyományőrző Egyesület továbbra is kiterjedő feladatának tekinti a magyar katonai hagyományok ápolását, történelmi emlékek, tárgyak összegyűjtését és a szervezeti nyilvánosságát.

Kenyeres Dé

63. A Köztér helyi lap tudósít a HOHE rendezvényről 2003 január

64. Közös eszmék, célok: MVSZ konferencia Kecskeméten 2000 augusztus.
Középen dr. Henkey Gyula

65. Koszorúzás a Nemzetvédelmi Egyetemen 2013 május

66. V. Faraghó István emléke is megörökítésre vár

67. Seybold Károly főhadnagy időskori képe

68. Dorogi Károly köszöntése hajdani iskolájában

69. V. Gyenes Sándor emlékbeszéde

70. Dr. Kovács Lóránd volt MVSZ vezető, HOHE rendezvények előadója

71. V. Tiszaugi Szabó Tamás műveivel

72. Kecskeméti János (jobbról) 95 évesen lép be a HOHÉ-be

73. Előadónk volt: dr. Frigyesy Ferenc történész, MVSZ vezető

74. Emlékezők 2014. január 12-én

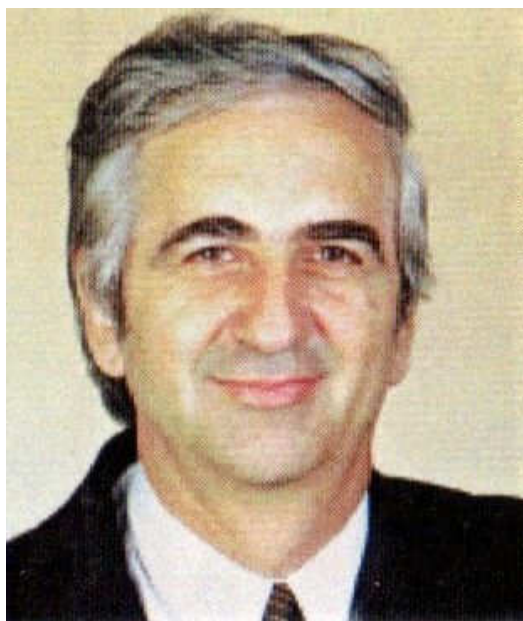
75. Dr. Jeney Gábor prédikációja a Nagytemplomban

76. Vitézek az első sorban. Jobbról Szajkiné v. Bánó Eszter területi vezető

77. Továbbra is várjuk segítségük: Székelyné Kőrösi Ilona történész-muzeológus

78. Sikari Kovács Béla építész

79. Jó egészséget a veteránoknak!